

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัย รอบด้านในสถานศึกษา พ.ศ. 2565 - 2573

ในประเด็นด้านสิทธิเด็กและการรู้รับปรับตัวในภาคการศึกษา

Global Alliance for
Disaster Risk Reduction & Resilience
in the Education Sector

Funded by
European Union
Humanitarian Aid

Save the
Children

PRUDENCE
FOUNDATION

Until we are all equal

World Vision
มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย
World Vision Foundation of Thailand

@ GADRRRES (2022)
[Comprehensive School Safety Framework 2022-2030.](#)

[gadrrres.net](#)
[gadrrres@gmail.com](#)
[cc.preventionweb.net/scss](#)
[facebook.com/GAD3RES/](#)
[twitter.com/gad3res](#)
[youtube.com/channel/UCaqw1ApjLwAc_nHzNkmkrQ](#)

Cover photo: @Save the Children Thailand/ECHO HIP Project

©Plan International Thailand/Safe Schools project

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านใน สถานศึกษา พ.ศ. 2565 - 2573 ในประเด็นด้านสิทธิเด็กและการรู้รับปรับตัวในภาคการศึกษา

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา พ.ศ. 2565 - 2573 หรือ Comprehensive School Safety Framework (CSSF) เป็นเครื่องมือสนับสนุนผู้กำหนดนโยบาย นักวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการส่งเสริมงานด้านสิทธิเด็ก ความยั่งยืน และการรู้รับปรับตัวต่อภัยต่าง ๆ ในภาคการศึกษา กรอบการดำเนินงานนี้เป็นแนวทางที่ครอบคลุมการส่งเสริม การรู้รับปรับตัวและเสริมสร้างความปลอดภัยจากภัยและความเสี่ยง ซึ่งอาจก่อให้เกิดอุปสรรคต่อครู และบุคลากรทางการศึกษา และระบบ ต่าง ๆ ในภาคการศึกษา และการปกป้องคุ้มครองเด็ก นอกจากนี้ ยังส่งเสริมยุทธศาสตร์ในการเข้าถึงการจัดการคุณภาพ และการบริหารในภาค การศึกษาอีกด้วย

ทั้งนี้ ได้มีการแก้ไขและปรับปรุงกรอบการดำเนินงานฯ ให้สอดคล้องกับวิกฤตการณ์ทางสภาพภูมิอากาศ และความเสี่ยงอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้นทั่วโลก (เช่น โควิด-19 และพลวัตของความขัดแย้งในรูปแบบใหม่) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาทั่วโลก (ดูภาคผนวก 1 ความเปราะบาง) นอกจากนี้ ความเข้าใจและความตระหนักที่เพิ่มขึ้นในด้านความเสี่ยงและความเชื่อมโยงของประเด็น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้ได้นำไปสู่ การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในกระบวนการวางแผนและการจัดสรรทรัพยากร ในภาคการศึกษา ซึ่งได้สะท้อนปรากฏการณ์ดังกล่าวไว้ในกรอบการดำเนินงานฯ ฉบับนี้

Global Alliance for Disaster Risk Reduction and Resilience in the Education Sector (GADRRRES) ได้เป็นผู้ให้การประจักษ์หรือ ระดับสากลเพื่อปรับปรุงแก้ไขกรอบการดำเนินงานนี้ เพื่อลดความเสี่ยง จากภัยพิบัติและส่งเสริมการรู้รับปรับตัวในภาคการศึกษา ร่วมกับองค์กร เครือข่ายในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ละตินอเมริกา และแคริบเบียน

โดยกรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษานั้นได้ ถูกพัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2555 และได้มีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้อง กับ “วาระการพัฒนาล้างปี พ.ศ. 2558” ทั้งสามวาระในปี พ.ศ. 2559 (วาระการพัฒนาล้างปี พ.ศ. 2573 ความตกลงปารีส และกรอบ การดำเนินงานเซนต์) โดยการแก้ไขดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจาก GADRRRES และได้รับการรับรองจากกว่า 60 ประเทศเพื่อริเริ่ม โครงการสถานศึกษาปลอดภัยทั่วโลก (Worldwide Initiative for Safe Schools; WISS) ระหว่างปี พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2560 (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 1)

กรอบการดำเนินงานฯ ได้ให้หลักการสำคัญไว้ว่าแนวทางการลดความเสี่ยง และการเสริมสร้างการรู้รับปรับตัวนั้นจะต้องคำนึงถึง “ทุกภาคส่วน ของสังคม” และ “ภัยทุกรูปแบบ” (ดูภาคผนวก 3 แบบจำลองการปฏิบัติ สำหรับการดำเนินการ และภาคผนวก 4 ภัยอันตรายและความเสี่ยง ทั้งหมด) โดยงานวิจัยและประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้เราตระหนักถึง คุณค่ามหาศาลของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนต่อการวางแผน ในอนาคต (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 2) ถือว่าเป็นแนวทางในการระบุปัญหา และจัดการกับอุปสรรคที่ขัดขวางต่อเด็กในการเข้าถึงการศึกษา ที่ปลอดภัยมีคุณภาพ และต่อเนื่องอย่างเท่าเทียมกัน ปัจจุบัน ยังมีครู และบุคลากรทางการศึกษามากมายที่เผชิญกับผลกระทบจากภัย อันตรายในหลากหลายรูปแบบ เช่น ภัยคุกคามทางธรรมชาติ และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โรคระบาดใหญ่ (เช่น โควิด-19) ความรุนแรง ความขัดแย้ง และภัยคุกคาม ในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาของเด็ก และสังคมอย่างถาวร โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมีความรุนแรง แตกต่างกันไปตามเพศภาวะ ความพิการ และความไม่เท่าเทียมกัน ทางสังคม ดังนั้น เราจึงต้องเร่งดำเนินการในทันที

© Plan International Thailand/ Safe Schools project.

ความเชื่อมโยงกับกรอบงานหลักระดับโลก

ความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษาเป็นแกนกลางของการส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวต่อภัยพิบัติ การดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ การป้องกันความขัดแย้งและความรุนแรง ตลอดจนการตอบสนองด้านมนุษยธรรม โดยมีความสอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

- อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. 2532 (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 3)
- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ พ.ศ. 2558-2573 (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 4) (ดูภาคผนวก 5 CSSF และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน)
- กรอบการดำเนินงานเซนโดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558-2573 (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 5) (ดูภาคผนวก 6 CSSF และกรอบการดำเนินงานเซนโดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558-2573)
- ความตกลงปารีส (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 6)
- การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2573 (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 7)
- INSPIRE: เจ็ดกลยุทธ์ในการยุติความรุนแรงในเด็ก (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 8)
- ปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 9) (ว่าด้วยการคุ้มครองการศึกษาในภาวะความขัดแย้งทางอาวุธ)
- เครือข่ายหน่วยงานเพื่อการศึกษาในกรณีฉุกเฉิน และมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการศึกษา: การเตรียมความพร้อม การตอบสนอง การฟื้นฟูเยียวยา (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 10)
- พันธกิจหลักในปฏิบัติการด้านมนุษยธรรมสำหรับเด็ก (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 11)
- มาตรฐานขั้นต่ำเพื่อการคุ้มครองเด็กในปฏิบัติการด้านมนุษยธรรม (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 12)
- กรอบการบริหารความเสี่ยงด้านเหตุฉุกเฉินทางสุขภาพและภัยพิบัติ (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 13)
- ข้อเสนอแนะด้านการศึกษาเพื่อความเข้าใจ ความร่วมมือ และสันติภาพในระดับสากล (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 14)

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้าน ในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของกรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา พ.ศ. 2565-2573 คือ ให้คำแนะนำเชิงยุทธศาสตร์แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคนอย่างปลอดภัย เสมอภาค และต่อเนื่อง

เป้าหมายของกรอบการดำเนินงาน

ความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา

เป้าหมายของกรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษานั้นเป็นแนวทางการรับมือกับความเสี่ยงแบบมีส่วนร่วมประกอบไปด้วยหลักการดังต่อไปนี้

1. ปกป้องนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจากการเสียชีวิต บาดเจ็บ ความรุนแรง รวมทั้งภัยอันตรายในโรงเรียน และพื้นที่ ที่จัดการเรียนการสอน
2. วางแผนความต่อเนื่องในการศึกษา ตลอดจนป้องกันและลดการหยุดชะงักทางการศึกษาเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์สะเทือนขวัญ (Shock) สถานการณ์ตึงเครียด (Stress) ภัยอันตราย และภัยคุกคามทุกประเภท
3. ส่งเสริมความรู้และทักษะของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีส่วนร่วมในการลดความเสี่ยง การรับรู้ปรับตัว และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

1. มีการยกระดับความปลอดภัยทั้งในสถานศึกษาและระหว่างทางไปยังสถานศึกษาของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
2. สร้างความสามารถในการปรับตัวของระบบการศึกษาให้เข้มแข็ง ทำให้เผชิญหน้ากับภัยอันตรายต่าง ๆ ได้
 - มีระบบและนโยบายที่เอื้ออำนวย มีการกำหนดหลักการเรียงลำดับความสำคัญบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และวิธีปฏิบัติในทุกระดับร่วมกัน
 - แหล่งทุนทางการศึกษาได้รับความคุ้มครอง รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษามีความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น
 - มีกระบวนการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา และการจัดการความต่อเนื่องทางการศึกษา
 - มีการส่งเสริมการศึกษาเพื่อลดความเสี่ยง และการรับรู้ปรับตัว
 - มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมตามกรอบของการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาได้
3. สามารถระบุและจัดอุปสรรคด้านการศึกษาต่อกลุ่มนักเรียนที่มีความเปราะบาง จากอายุ เพศภาวะ ความพิการ ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการกีดกันทางสังคม (เช่น ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางภาษา และวัฒนธรรม ตลอดจนเรื่องของผู้อพยพ และผู้ลี้ภัย)
4. เสริมสร้างความร่วมมือ และการประสานงานกันทั้งสามด้าน (มนุษย์ธรรม การพัฒนา และการสร้างสันติภาพ) ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

โครงสร้างของกรอบการดำเนินงาน

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา มีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ หลักการพื้นฐานและเสาหลักทั้ง 3 ที่มีจุดเชื่อมโยงกัน โดยแต่ละองค์ประกอบจะแยกตามขอบเขตกลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่ และความรับผิดชอบ และยุทธศาสตร์

หลักการพื้นฐาน:
ระบบและนโยบายที่เอื้ออำนวย

เสาหลักที่ 1:
โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

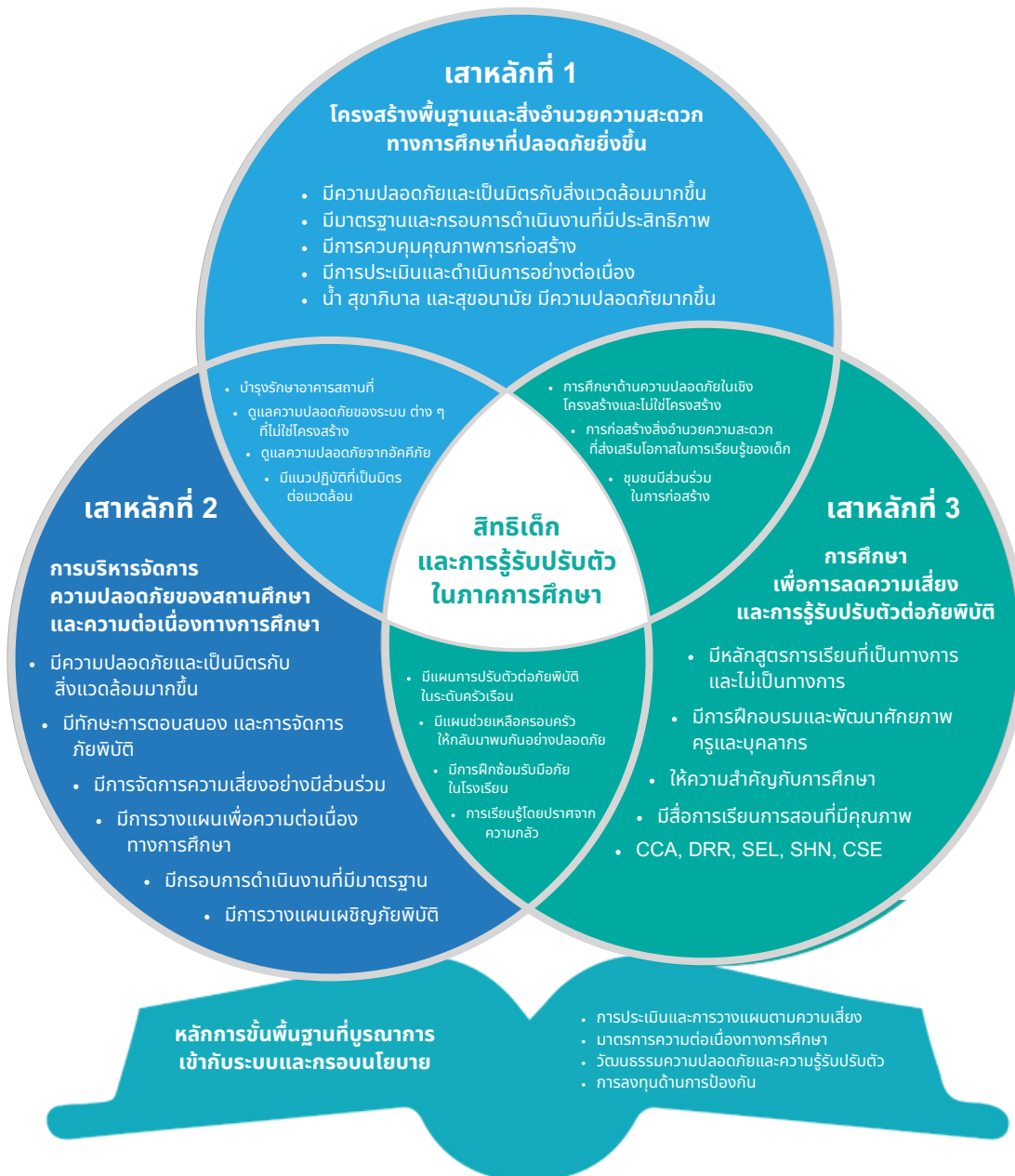
เสาหลักที่ 2:
การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษาและความต่อเนื่องทางการศึกษา

เสาหลักที่ 3:
การศึกษาการลดความเสี่ยงและการรับรู้ปรับตัว

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา

- ความเสมอภาคทางเพศสภาพ (Gender Equality) • การมีส่วนร่วมของคนพิการ (Disability Inclusion) •
- การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มในสังคม (Social Inclusion) • เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) • กรอบการดำเนินงานเช่นใดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (SFDRR) •
- ความตกลงปารีส (Paris Agreement) • ยุทธศาสตร์การเรียนรู้อย่างปลอดภัย (EVAC Safe to Learn) • ปฏิญญาว่าด้วยความปลอดภัยในสถานศึกษา (SS Declaration) •

การขยายความ การปรับตามบริบท และการสนับสนุนทางเทคนิค

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา พ.ศ. 2565-2573 และเอกสารประกอบกรอบการดำเนินงานนั้นมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น สร้างผลกระทบเชิงบวกโดยรวมแก่ผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ ผู้มีบทบาทด้านมนุษยธรรมและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนด้านการศึกษา

GADRRRES และองค์กรระดับภูมิภาคในเครือข่ายจะยังคงดำเนินการ:

- ให้การสนับสนุนการปรับตามบริบทของภูมิภาคและอนุภูมิภาค
- จัดการปรึกษาหารือระดับสากลเพื่อสนับสนุนการปรับเป้าหมายและตัวชี้วัดของกรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษาให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

- ให้แนวทางเพิ่มเติมพร้อมตัวอย่าง ได้แก่
 - การระบุบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทในแต่ละพื้นที่
 - การเชื่อมโยงกับทรัพยากรเชิงเทคนิคที่มีคุณภาพที่มีอยู่เพื่อปรับใช้กลยุทธ์ตามกรอบการทำงาน
 - กรณีศึกษาและตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี
- ให้การสนับสนุนด้านการวิจัย การเรียนรู้ และการจัดการองค์ความรู้ผ่านเว็บไซต์ของ GADRRRES โดยร่วมมือกับ PreventionWeb (ซึ่งบริหารจัดการโดย UNDRR)

หลักการพื้นฐาน: ระบบและนโยบายที่เชื่ออำนาจ

© Thailand Safe School Network/2024

ขอบเขต

หลักการพื้นฐานของกรอบการดำเนินงานนี้คือเสริมสร้างความเข้มแข็งในทักษะการรับรู้ปรับตัวในเชิงระบบ ซึ่งประกอบไปด้วยระบบและนโยบายที่เอื้อต่อการดำเนินการตามเป้าหมาย ได้แก่ การคุ้มครองความปลอดภัย การเสริมสร้างสุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีของสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบ รวมถึง การออกมาตรการส่งเสริมการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง การปกป้องการลงทุนภาคการศึกษา และส่งเสริมการตระหนักรู้เรื่องความปลอดภัยและการรับรู้ปรับตัว ตลอดจนปรับใช้นโยบายและการวางแผนที่คำนึงถึงความเสี่ยง เพื่อส่งเสริมความเสมอภาค การป้องกันและการลดความเสี่ยง ตลอดจนการเพิ่มศักยภาพในด้านต่าง ๆ

ผู้ดำเนินการหลัก

ผู้ดำเนินการหลักที่สำคัญ

- หน่วยงานด้านการศึกษา
การจัดการภัยพิบัติ
การคุ้มครองเด็ก
สิ่งแวดล้อม สุขภาพ
และ หน่วยงานที่มีบทบาท
ในการกำหนดนโยบาย
การวางแผนงบประมาณ
ในระดับชาติและระดับพื้นที่
- ผู้ให้บริการการศึกษาที่ไม่ใช่
ภาครัฐที่จัดการเรียน
การสอนหรือบริหารจัดการ
สิ่งอำนวยความสะดวกด้าน
การเรียนการสอนด้านอื่น ๆ
- แหล่งทุน เช่น ผู้บริจาค ผู้ให้ทุน
ผู้สนับสนุนภาคเอกชนที่
สนับสนุน เพื่อการพัฒนา
ภาคการศึกษา และการช่วย
เหลือด้านมนุษยธรรม

ผู้ดำเนินการที่สำคัญอื่น ๆ

- หน่วยการศึกษาระดับท้องถิ่น (Local Education Group: LEG) และเวทิด้านโรงเรียนปลอดภัย
และกลไกการประสานงานในระดับชาติ
- นักการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สมาคมผู้ปกครอง-ครู และองค์กรภาคประชาสังคม
อื่น ๆ ที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมจากเด็ก เยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชน
- หน่วยงานและกลไกการประสานงานที่ดูแลด้านการศึกษาในสถานการณ์ฉุกเฉิน การคุ้มครองเด็ก
และกลุ่มตอบสนองด้านมนุษยธรรมอื่น ๆ
- องค์กรระหว่างประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในโรงเรียน
- องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และองค์กรภาคประชาสังคม (Civil Society Organisations: CSO)
รวมถึงกลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มสิทธิคนพิการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในสถานศึกษา
- ภาควิชาการในการลดความเสี่ยง การคุ้มครองเด็ก น้ำ สุขาภิบาลและสุขอนามัย สุขภาวะ สาธารณสุข
โภชนาการ สุขภาพจิต การลดความยากจน โครงสร้างพื้นฐาน / งานโยธา การใช้ที่ดิน การวางผังเมือง
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการคุ้มครองทางสังคม
- นักวิจัยด้านการศึกษา สภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การคุ้มครองเด็ก
สิทธิเด็ก และด้านอื่น ๆ ที่ให้ความสำคัญกับหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based
practice) และหลักฐานเชิงปฏิบัติ (practice-based evidence) รวมทั้งสนับสนุนการ
คาดการณ์ที่มีความยืดหยุ่น

ความรับผิดชอบหลัก

- **ตรวจสอบ**ให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามหลักแนวคิด (ดูภาคผนวก 2 หลักคิด)
- ผู้ดำเนินการหลักควรเป็น**ผู้นำ**ในการเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนโดยคำนึงถึงความเสี่ยง ระบบ นโยบาย และแผนที่มีความต่อเนื่องทางการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องโดยตรงทั้งหมด เพื่อให้บรรลุ**เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน**
- **ตรวจสอบ**ความรับผิดชอบ และสร้างความมั่นใจเพื่อผลักดันให้สมาชิกของโรงเรียนได้มีบทบาทในภาครัฐและกระบวนการตัดสินใจ
- **ทบทวน**และยกระดับกรอบนโยบาย แผนงาน และให้คำชี้แนะในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการความเสี่ยง (เช่น การลดความเสี่ยง การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ การฟื้นฟู) และเพื่อจัดการ กับภัยอันตราย ทุกรูปแบบ ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น
- **ให้มีการกำกับดูแล**นโยบายและการวางแผน ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งเชิงระบบในการจัดการกับภัยและความเสี่ยงทั้งหมด เพื่อความปลอดภัยและการรู้ตัวปรับตัวของโรงเรียน ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น
- **ดำเนินการประเมินความเสี่ยง**ภัยในสถานศึกษา โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการคำนึงถึงมิติเพศภาวะและปราศจากการเลือกปฏิบัติ
- **จัดลำดับความสำคัญ**ของการพัฒนาศักยภาพ โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาในทุกระดับ
- **ส่งเสริม**การมีส่วนร่วม และความเสมอภาคของ ผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้มั่นใจได้ว่าพวกเขาสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมไปถึงจัดการปัญหาเรื่องเพศภาวะ ความพิการ และการไม่เลือกปฏิบัติทางสังคม (เช่น ความหลากหลายต่าง ๆ ชาติพันธุ์ ภาษา และวัฒนธรรม รวมทั้งผู้อพยพและผู้ลี้ภัย) ตลอดจนเรื่องของความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
- **บูรณาการ**แผนความปลอดภัยและแผนการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นกับนโยบายภาคการศึกษาทั้งในระดับประเทศ และระดับภูมิภาค รวมถึงดำเนินการวางแผนการทำงานในด้านการระดมเงินทุนและคงไว้ซึ่งการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา
- **ผลักดัน**ระดมเงินทุนและจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้แน่ใจว่ามีทรัพยากรทางการเงินและทรัพยากรมนุษย์ที่เพียงพอในการบรรลุเป้าหมายทางนโยบาย
- **บูรณาการงานวิจัยและการเรียนรู้**อย่างเข้มข้น โดยปรับใช้หลักการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based-practice) ในการพัฒนาศักยภาพ และข้อชี้แนะ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามนโยบายและพัฒนาไปตามผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ยุทธศาสตร์ที่แนะนำ

- **ดำเนินการประเมินความเสี่ยง**ต่อภัยทุกรูปแบบโดยมีเด็กเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการวิเคราะห์รับความเสี่ยงความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีความทันสมัยยิ่งขึ้น (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 18) เพื่อใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการวางแผน และดำเนินโครงการเชิงยุทธศาสตร์ ที่คำนึงถึงความเสี่ยงร่วมกัน
- **จัดตั้ง**และธำรงรักษาเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ รวมถึงประสานงานและร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการศึกษาในระดับทางการและไม่เป็นทางการ
- **ผลักดัน**ให้สถานศึกษาเพิ่มพันธกิจและความตระหนักรู้เรื่องความปลอดภัยของสถานศึกษาตามวิกฤตหรือภัยที่สถานศึกษากำลังเผชิญ (รวมถึงการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและภัยจากสภาพภูมิอากาศ การคุ้มครองเด็ก การป้องกันความขัดแย้งและความรุนแรง) เพื่อระบุลำดับความสำคัญของนโยบายและเป้าหมาย
- ส่งเสริมให้เกิด**การปรับใช้**เป้าหมายและตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการจัดลำดับความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ และในการพัฒนาแผนงานสำหรับการบริหารจัดการ ความเสี่ยง และความปลอดภัยของสถานศึกษา ทั้งนี้ยังพิจารณาผลกระทบและความเป็นไปได้ต่าง ๆ ร่วมด้วย
- **สื่อสาร** มีส่วนร่วม และสนับสนุนเจ้าหน้าที่ นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (รวมถึงการติดตามและประเมินผล และกลไกการรายงานที่ประสานกัน) ที่ให้เด็กเป็นศูนย์กลางและคำนึงถึงเพศภาวะต่าง ๆ
- **จัดตั้ง** ควบคุม และธำรงรักษากลไกการประสานงานในระดับชาติด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มผลกระทบเชิงบวกโดยรวมอย่างสูงสุด และเพื่อจัดวางแนวทางความปลอดภัยของสถานศึกษาร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ
- **ดำเนินโครงการ**พัฒนาศักยภาพให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นโยบาย วางแผน และผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้วางแผนการศึกษาจากทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค
- **วิจัย** เรียนรู้ และแบ่งปันหลักฐานเชิงประจักษ์ และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตามนโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา
- **เสริมสร้าง**และสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา (EMIS) เพื่อรวบรวม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลของทุกสถานศึกษา เพื่อลดความเสี่ยงและเตรียมความพร้อมในการเผชิญเหตุ วางแผนการเตือนภัยล่วงหน้าและแผนการฟื้นฟู ตลอดจนการตัดสินใจในทุกระดับ
- บริหารจัดการ**ต้นทุน**และงบประมาณสำหรับการดำเนินการบริหารความเสี่ยงเข้ากับงบประมาณภาคการศึกษา ตลอดจนระดมทรัพยากรจากแหล่งทรัพยากรระดับชาติและจาก ภาคีเครือข่ายตามที่จำเป็น

เสาหลักที่ 1: โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกทางการศึกษาที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

© Save the Children Thailand/ECHO HIP Project

ขอบเขต

สิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยยิ่งขึ้นนั้นหมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษาทั้งที่มีอยู่เดิมและและสร้างขึ้นใหม่ โดยมุ่งเน้นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ หมายถึงการเลือกพื้นที่ก่อสร้าง การออกแบบ และการก่อสร้าง ให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามทางกายภาพ ชีวภาพ เคมี และสังคม รวมถึงเพิ่มคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และปกป้องสุขภาพและสวัสดิภาพของผู้ใช้ทุกคน ในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่เดิมแล้วนั้น จะต้องระบุและจัดลำดับความสำคัญของสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อดำเนินการซ่อมแซม ปรับปรุง ทดแทน หรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ทางกายภาพ เสาหลักนี้สนับสนุนเป้าหมายของระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นและยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ปลอดภัยนั้น ประกอบไปด้วย ประสิทธิภาพของโครงสร้างอาคาร ความปลอดภัยของสิ่งที่ไม่ใช่โครงสร้าง (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 19) โครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและคำนึงถึงผู้ใช้งานทุกคน (เช่น เส้นทางที่ปลอดภัยและคำนึงถึงความพิการและเพศภาวะ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัยที่เพียงพอ แนวทางการอพยพที่ปลอดภัย การระบายอากาศ เป็นต้น) ตลอดจนอุปกรณ์และการบริการเพื่อสนับสนุนความปลอดภัย และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (เช่น ระบบเตือนภัยล่วงหน้า)

ผู้ดำเนินการหลัก

ผู้ดำเนินการหลักที่สำคัญ

- ผู้กำหนดนโยบายและผู้มีอำนาจตัดสินใจ ผู้ควบคุมโครงสร้างพื้นฐาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลอื่น ๆ ที่ให้ทุน วางแผน กำหนดและควบคุมระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับอาคาร และโครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษา และ/หรือ เข้าร่วมในแผนฟื้นฟูหลังเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงหน่วยงานด้านการศึกษา และอาจหมายรวมถึงหน่วยงาน ด้านการวางแผนและพัฒนา งานโยธา การจัดการภัยพิบัติ การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และหน่วยงานอื่น ๆ
- ผู้ให้บริการการศึกษานอกภาครัฐที่บริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา
- ผู้บริจาค ผู้ให้กู้ และผู้สนับสนุนภาคเอกชนที่ให้ทุนสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษาหรือการฟื้นฟูสถานศึกษาจากเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและเสริมสร้างศักยภาพ และ/หรือสนับสนุนการวางแผน การออกแบบ การก่อสร้าง การบำรุงรักษาหรือบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของเด็ก/เยาวชน
- องค์การระหว่างประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของสถานศึกษา
- องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และองค์กรภาคประชาสังคม (CSO) รวมถึงกลุ่มสตรีและเยาวชน กลุ่มสิทธิผู้พิการ และกลุ่มเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในสถานศึกษา
- ผู้ที่ทำงานในระดับสถานศึกษาและชุมชนที่ใช้ จัดการ หรือบำรุงรักษาอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนรู้

ผู้ดำเนินการที่สำคัญอื่น ๆ

- หน่วยการศึกษาระดับท้องถิ่น (Local Education Group: LEG) รวมถึงสมาชิกเวทีหรือกลไกการประสานงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนทั้งในระดับชาติหรือระดับภูมิภาค
- หน่วยงานและกลไกประสานงานด้านการศึกษาในกรณีฉุกเฉิน (Education in emergencies: EiE) ด้านน้ำ สุขาภิบาลและสุขอนามัย ผู้ลี้ภัย ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ รวมถึงกลุ่มตอบสนองด้านมนุษยธรรมอื่น ๆ
- ภาคีเครือข่ายหรือหุ้นส่วนความร่วมมือด้านสุขภาพ โครงสร้างพื้นฐาน การใช้ที่ดิน เพศภาวะ การไม่เลือกปฏิบัติ การคุ้มครองเด็ก
- นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยและนวัตกรรม นโยบาย และการวางแผน

ความรับผิดชอบหลัก

- **ตรวจสอบให้มั่นใจ**ว่าสถานศึกษาที่สร้างใหม่ทุกแห่งปฏิบัติตามกฎระเบียบและแนวทางในการเลือกพื้นที่ การออกแบบ และการก่อสร้าง ได้แก่ การคำนึงถึงความปลอดภัยการรับรู้ ปรับตัวต่อภัยพิบัติการคำนึงถึงเพศภาวะ และสามารถเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนคำนึงถึงความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม
- **ดำเนิน**แผนการจัดลำดับความเสี่ยงและดำเนินการตามคำแนะนำด้านความเสี่ยงสำหรับสถานศึกษา เพื่อระบุ ความเสี่ยงและการดำเนินการ สำหรับกรณีที่จะต้องมีการปรับปรุง พื้นฟู ซ่อมแซม ทดแทน สร้างใหม่ เปลี่ยนหรือโยกย้าย เพื่อเพิ่มการลงทุน ยกย่องความปลอดภัย และรับรองการเข้าถึงได้ง่าย
- **ตรวจสอบให้มั่นใจ**ว่าข้อกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับการกำกับดูแลอาคารเรียนมีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน และสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายและความเสี่ยงในปัจจุบัน อีกทั้ง จะต้องไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม และจะต้องสามารถติดตามตรวจสอบ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ได้อีกด้วย
- **กำหนด**มาตรฐานการดำเนินงานขั้นต่ำโดยอิงตามกรอบกฎหมายด้านทรัพย์สิน ซึ่งควรประกอบไปด้วยความปลอดภัยในชีวิต การคำนึงถึงเพศภาวะ น้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขาภิบาล ระบบทำความร้อน ความเย็น และระบบระบายอากาศ รวมทั้งการจัดหาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีซึ่งสอดคล้องกับผลกระทบด้านสภาพภูมิอากาศ
- **วางแผน**การติดตามและการกำกับดูแลความปลอดภัยของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้งานอยู่
- **ระดมความร่วมมือ**จากชุมชนในและรอบ ๆ โรงเรียนให้มีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ การก่อสร้าง การฟื้นฟู การซ่อมแซม หรือการปรับปรุงสถานที่ของสถานศึกษาให้ปลอดภัยโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง
- **พัฒนา**ความรู้ของช่างก่อสร้างในท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงและส่งเสริมความปลอดภัยในระหว่างการก่อสร้าง และการกำกับดูแล
- **จัดเตรียม**ทรัพยากรและให้คำแนะนำในการบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียนเพื่อความปลอดภัยและสุขภาวะที่ดีของนักเรียน และเพื่อให้สิ่งอำนวยความสะดวกมีอายุการใช้งานตามที่ควรจะเป็น
- **ลดความเสี่ยง**จากโครงสร้างอาคารและความเสี่ยงจากสิ่งที่ไม่ใช่โครงสร้างทางพื้นฐาน – เช่น การเดินทางมาสถานศึกษาอย่างปลอดภัย (เช่น ทางเท้า ถนน และทางข้ามทางแม่น้ำ)
- **ตรวจสอบให้มั่นใจ**ว่าสถานศึกษาที่จะใช้เป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวของชุมชน จะต้องมีการออกแบบให้เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับศูนย์พักพิงที่สามารถ “เข้าใช้ได้ทันที” (เช่น การลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด)

ยุทธศาสตร์ที่แนะนำ

- **ตรวจสอบให้แน่ใจ**ว่าวัตถุประสงค์และแนวทางของนโยบายการศึกษานั้นสามารถยกระดับมาตรฐานคุณภาพ ความปลอดภัย ความไม่แบ่งแยก และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้
- **คำนึงถึง**ความปลอดภัย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทั้งหมดของโรงเรียน เพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนให้สูงขึ้นด้วยวิธีการบรรเทาผลกระทบที่ปรับให้เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลประโยชน์หลายประการ เช่น การลดความเสี่ยงความต่อเนื่องของการศึกษา การคุ้มครองสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ปรับปรุงคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ บรรเทาผลกระทบและปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (เช่น ลดการสร้างปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก (carbon footprint) รวมถึงลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่สามารถหมุนเวียนได้)
- **วางแผน**การฟื้นฟูภาคการศึกษาโดยการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งสามารถช่วยไม่ให้เกิดการหยุดการชะงักของการศึกษาได้เมื่ออยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน
- **ประเมิน**และปรับใช้ข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา (Education Management Information Systems; EMIS) เพื่อทำแผนที่ การประเมิน ติดตาม ตรวจสอบสภาพและความปลอดภัยของสถานศึกษา ตลอดจนวางแผนและตัดสินใจในประเด็นสำคัญต่าง ๆ
- **ปรับใช้**การออกแบบและวิธีแก้ปัญหาของสถานศึกษาต้นแบบกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่เดิมและใหม่ของสถานศึกษาในด้านความปลอดภัย การมีสุขภาวะที่ดี การไม่แบ่งแยก การคำนึงถึงเพศภาวะ ความยั่งยืนและเอื้อต่อการเรียนรู้
- **พัฒนา**แนวทางการแก้ปัญหาที่คุ้มค่ากับต้นทุน โดยปรับใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และปกป้องเด็ก ๆ จากภัยคุกคามและความเสี่ยงจากภายนอก
- **เปิดโอกาส**ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อมและสังคม ทั้งยังมีการกำหนดและดำเนินการมาตรการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนเพื่อปรับปรุงความปลอดภัย และคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน ปกป้องการลงทุนในภาคการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมความปลอดภัยและการปรับตัว
- **จัดการ**ฝึกอบรมช่างก่อสร้างเรื่องวิธีการก่อสร้างที่ปลอดภัย มีการกำกับดูแลและการควบคุมคุณภาพ ตลอดจน ความปลอดภัยในสถานที่ทำงานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย ที่จะเกิดกับบุคคลในระหว่างการก่อสร้าง และการดำเนินงานของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ การเรียนรู้ทางกายภาพ

เสาหลักที่ 2: การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถาน ศึกษา และความต่อเนื่องทางการศึกษา

© Plan International Thailand/ Safe Schools project

ขอบเขต

การจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษาในเสาหลักนี้จะเป็นการจัดการและการวางแผนความปลอดภัยในสถานศึกษาที่เน้นความเท่าเทียมทาง ด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยประเด็นสำคัญของเสาหลักนี้ จะอยู่ที่การพัฒนาศักยภาพในการคาดการณ์ภัยคุกคามรูปแบบและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ ชี้นำความรู้และทักษะที่จำเป็น การรู้รับปรับตัว เพื่อการเปลี่ยนแปลงผ่านการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ นอกจากนี้ การจัดการความปลอดภัยตามเสาหลักนี้ยังหมายความรวมถึงการวางแผน และการประเมินภัยคุกคามรูปแบบและความเสี่ยงอย่างรอบด้าน การป้องกันและการลดความเสี่ยง การเตรียมความพร้อมด้านการเผชิญเหตุ การฟื้นฟู หลังจากเกิดภัยพิบัติ

ผู้ดำเนินการหลัก

ผู้ดำเนินการหลักที่สำคัญ

- ผู้นำภาคการศึกษาที่มีหน้าที่ ประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานท้องถิ่นอื่น ๆ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย ในการจัดการภัยพิบัติ และการคุ้มครองเด็ก ในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา ในท้องถิ่น
- บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ใช้ พื้นที่ของสถานศึกษาให้ความ สนใจ ในเรื่องเพศภาวะ ความพิการ และ ความครอบคลุมทางสังคม
- ผู้ให้บริการการศึกษานอก ภาครัฐที่บริหารจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือโครงการการศึกษา

ผู้ดำเนินการที่สำคัญอื่น ๆ

- หน่วยงานการศึกษาระดับท้องถิ่น (Local Education Group: LEG) และสมาชิกเวทีประสานงานด้าน ความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับชาติ และ/หรือ ระดับภูมิภาค
- ผู้จัดการศึกษา (ในสถานการณ์ฉุกเฉิน) การคุ้มครองเด็ก และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม หรือคณะทำงานด้านการศึกษาแก่ผู้ลี้ภัย เมื่อคณะทำงาน และ/หรือ ระบบรองรับผู้ลี้ภัยไม่สามารถ ดำเนินการได้ในขณะนั้น
- องค์การระหว่างประเทศทั้งรัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในสถานศึกษา
- องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และองค์กรภาคประชาสังคม (CSO) รวมถึงกลุ่มสิทธิสตรี และ เยาวชน กลุ่มสิทธิความพิการ และกลุ่มเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในสถานศึกษา
- ผู้บริจาค ผู้ให้ทุน และผู้สนับสนุนภาคเอกชนที่ให้ทุนสนับสนุนการพัฒนาภาคการศึกษา และ การพัฒนาศักยภาพในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ซึ่งจะเป็นผู้ช่วยเหลือเชิงเทคนิคใน การพัฒนาทักษะการรู้รับปรับตัว
- ภาควิชาการที่ให้ความร่วมมือด้านความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ การคุ้มครองเด็ก น้ำ สุขาภิบาล และสุขอนามัย สุขภาวะ สาธารณสุข โภชนาการ สุขภาพจิต เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพศภาวะ การไม่เลือกปฏิบัติ เยาวชน กีฬา และอื่น ๆ
- ผู้ให้บริการขนส่งทั้งภาครัฐและเอกชน
- นักวิจัยในด้านสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การคุ้มครองเด็ก สิทธิเด็ก และด้านอื่น ๆ ซึ่งให้ความสำคัญกับหลักฐานเชิงประจักษ์ รวมทั้งสนับสนุนการวางแผนที่ อ้างอิงจากการพยากรณ์

ความรับผิดชอบหลัก

- **แต่งตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างความปลอดภัย** รอบด้านในสถานศึกษาแบบเต็มเวลา ทั้งในระดับ ประเทศและระดับภูมิภาค และแต่งตั้งหน่วยงาน ที่รับผิดชอบหลักด้านความปลอดภัยในสถาน ศึกษาในระดับท้องถิ่น
- **รักษา**แนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการ ความปลอดภัยของสถานศึกษาในระดับท้องถิ่น ซึ่งมีความครอบคลุมรอบด้าน สามารถ เป็นตัวอย่างให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ และให้ คนในชุมชนไม่ว่าจะเป็นนักเรียน เจ้าหน้าที่ พ่อแม่/ผู้ปกครอง ผู้ปกครอง และสมาชิกใน ชุมชนมีส่วนร่วมและสามารถตรวจสอบได้
- **สามารถเข้าถึง** และใช้ข้อมูลภัยอันตราย ความเสี่ยง และภัยคุกคามที่มีความน่าเชื่อถือ ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เพื่อ ดำเนินการวางแผนและตัดสินใจ รวมถึง สามารถเข้าถึงระบบเตือนภัยล่วงหน้า กลไก การติดตาม และการรายงานการโจมตี สถานศึกษา และการใช้สถานศึกษาในปฏิบัติ การทางทหาร
- **ขอความร่วมมือ**จากสถานศึกษาในการประเมิน ความเสี่ยงรอบด้าน การวางแผนปฏิบัติการ การติดตามและประเมินผล โดยเชื่อมโยงกับ กระบวนการที่มีอยู่ในระดับชุมชน
- **ให้คำแนะนำ**สถานศึกษาให้ดำเนินมาตรการ ลดความเสี่ยงทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม และ สังคม เพื่อปกป้องสุขภาพ ความปลอดภัย ความมั่นคง และความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน และผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา (เช่น ครู และ บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ บำรุงรักษา และผู้ปกครอง เป็นต้น)
- **ปรับ**มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOPs) และ มาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับภัยอันตราย เฉพาะด้านให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น เพื่อ ตอบสนองต่อภัยพิบัติและสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การอพยพอย่างปลอดภัย การอพยพ ไปยังที่หลบภัย การรวมพลอย่างปลอดภัย การหลบภัยในสถานที่อยู่ของตน มาตรการ ล็อกดาวน และการส่งนักเรียนกลับคืนสู่ ครอบครัวอย่างปลอดภัย
- **พัฒนา**และทบทวนปรับปรุงแผนเผชิญเหตุเพื่อ ความต่อเนื่องทางการศึกษาและการคุ้มครอง เด็กในระดับประเทศและระดับภูมิภาคให้มีความ กันสมัยยิ่งขึ้น
- **สนับสนุน**พ่อแม่และผู้ปกครองในฐานะที่เป็นผู้ มีส่วนในการเรียนรู้ของนักเรียน พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านจิตสังคม เพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการ รับมือกับปัญหาที่มีความรุนแรงและยาวนาน

ยุทธศาสตร์ที่แนะนำ

- **ให้การสนับสนุนและส่งเสริม**ทักษะคณะกรรมการเสริมสร้างความปลอดภัยรอบด้าน ในสถานศึกษาที่ทำงานเต็มเวลา รวมถึงส่งเสริมทักษะความเป็นผู้นำในการมีส่วนร่วม ด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาร่วมกับชุมชน
- **จัดทำ**นโยบายและคู่มือชี้แนะสำหรับการประเมินประจำปีว่าด้วยภัยทุกรูปแบบ ในพื้นที่ เพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาและสุขภาพของเด็กนักเรียน โดยเป็นแนวทางในการวางแผนและการลดความเสี่ยง รวมถึงให้คำแนะนำในการ บูรณาการการบริหารความปลอดภัยให้เข้ากับแผนการปรับปรุงพื้นที่ และการจัดหาเงินทุนของสถานศึกษาที่ดำเนินงานอยู่
- **ควรดำเนินการ**ตรวจสอบพื้นที่ของสถานศึกษาในทุก ๆ ปีและหลังจากที่เกิดภัย อันตราย โดยมีระบบการรายงานที่เชื่อมโยงเข้ากับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร สถานศึกษา (EMIS)
- **ดำเนิน**โครงการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยจะต้อง พัฒนากิจกรรมความเป็นผู้นำเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม และทักษะการบริหารจัดการความต่อเนื่องทางการศึกษา
- **ให้คำแนะนำ**มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOPs) ในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญเหตุต่อภัยพิบัติและสถานการณ์ฉุกเฉินในสถานศึกษา รวมถึง การฝึกซ้อมเตรียมการรับมือตามข้อกำหนด และดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อ การเตือนภัยล่วงหน้า
- **พัฒนา**กลยุทธ์และการวางแผนในระดับชาติและระดับภูมิภาคบนพื้นฐานของ ความเสมอภาคเพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดงบประมาณ และ ความต่อเนื่องในการคุ้มครองด้านการศึกษา ซึ่งรวมถึงประเด็นดังต่อไปนี้
 - การติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์และการพยากรณ์สถานการณ์ที่มีความเปราะบาง
 - การวางแผนและวางแผนหลักเกณฑ์ในการจำกัดการใช้สถานศึกษาสำหรับการเป็น ที่พักพิงชั่วคราว
 - การกำหนดสถานที่ทางเลือก รวมถึงอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีอย่างง่าย และ สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้สำหรับพื้นที่การเรียนรู้ชั่วคราว
 - การวางแผนการเรียนรู้และการเรียนการสอนรูปแบบอื่น (เช่น การจัดการศึกษา ทางไกล การศึกษาในห้องเรียน และการศึกษาแบบผสมผสาน (hybrid) รวมถึง วิธีการแก้ปัญหาทางออนไลน์และออฟไลน์ เทคโนโลยีอย่างง่าย (วิทยุ หรือ โทรศัพท์) และวิธีการเรียนรู้ที่ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีแต่ใช้ประโยชน์จากบุคลากร และความสามารถในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานในระดับชาติและระดับภูมิภาค เพื่อนำไปสู่กลยุทธ์บนพื้นฐานของความเสมอภาค
- **พัฒนา**แนวทางการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อดำเนินโครงการตาม มาตรฐานการลดความเสี่ยงของสถานศึกษาทั้งกับสิ่งก่อสร้างที่เป็นโครงสร้าง และ ที่ไม่ใช่โครงสร้าง สาธารณูปโภค สิ่งแวดล้อม และมาตรการทางสังคมที่สามารถนำ ไปใช้กับชุมชนสถานศึกษาได้
- **พัฒนา**แผนฉุกเฉินระดับชาติและระดับภูมิภาค กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบ ของเจ้าหน้าที่ในภาวะวิกฤต รวมถึงให้ข้อมูลติดต่อ งบประมาณ ผู้ผลิตหรือผู้จัดหา วัสดุภัณฑ์ และข้อกำหนดต่าง ๆ
- **เปิดโอกาส**ให้เครือข่ายสถานศึกษา และ/หรือ คณะกรรมการในระดับท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและช่วยเหลือในการวางแผนและตอบสนองด้าน ความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อลดการหยุดชะงักทางการศึกษา
- **หาแนวทาง**บูรณาการการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เข้ากับ การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และแผนการคุ้มครองเด็ก
- **ดำเนินตาม**แนวทางปฏิบัติว่าด้วยการสร้างสันติภาพและสามัคคีในสังคม บูรณาการ กลยุทธ์เพื่อป้องกันการศึกษากว้างขวางที่ขัดแย้งที่ใช้อาวุธ (ตามที่ระบุไว้ในปฏิญญา สถานศึกษาปลอดภัย)

เสาหลักที่ 3: การศึกษาเพื่อการลดความเสี่ยง และการรู้รับปรับตัวต่อภัยพิบัติ

© Plan International Thailand/ Safe Schools project

ขอบเขต

การศึกษาเพื่อการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวต่อภัยพิบัติ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาเนื้อหา กระบวนการ และโอกาสในการเรียนรู้ของนักเรียน เจ้าหน้าที่ และชุมชน (รวมถึงผู้ปกครองของนักเรียน) เพื่อพัฒนาศักยภาพการรู้รับปรับตัวต่อความเสี่ยงจากภัยพิบัติทั้งในระดับบุคคลและระดับชุมชน ได้แก่ การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การส่งเสริมสุขภาพและการจัดการโรคระบาด การคุ้มครองเด็ก การป้องกันความรุนแรงและความขัดแย้ง การระงับข้อขัดแย้ง การเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม และสุขภาวะทางจิตสังคม

ผู้ดำเนินการหลัก

ผู้ดำเนินการหลักที่สำคัญ

- ผู้นำภาคการศึกษา ในองค์กรภาครัฐ เอกชน และองค์กรทางศาสนา และความเชื่อซึ่งมีการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเนื้อหา หลักสูตรในระดับชาติ และระดับภูมิภาค
- องค์กรฝึกอบรม ครูฝึกสอน และครูที่ประจำการตามสถานศึกษา
- หน่วยงานพัฒนาหลักสูตรแห่งชาติ

ผู้ดำเนินการที่สำคัญอื่น ๆ

- กลุ่มการศึกษาท้องถิ่น และสมาชิกเวทีประสานงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาในระดับชาติ และ/หรือ ระดับภูมิภาค
- กลุ่มหรือคณะทำงานด้านการศึกษา (ในสถานการณ์ฉุกเฉิน) การคุ้มครองเด็ก และการตอบสนองด้านมนุษยธรรม หรือคณะทำงานด้านการศึกษาแก่ผู้ลี้ภัย เมื่อคณะทำงานและ/หรือ ระบบรองรับผู้ลี้ภัยปกติไม่สามารถดำเนินการได้ในขณะนั้น
- องค์การระหว่างประเทศทั้งรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในโรงเรียน
- องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และองค์กรภาคประชาสังคม (CSO) รวมถึงกลุ่มสิทธิสตรีและเยาวชน กลุ่มสิทธิคนพิการ และกลุ่มเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในสถานศึกษา
- ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา แกนนำเยาวชน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และอาสาสมัคร
- นักวิทยาศาสตร์ด้านการลดความเสี่ยงทางสภาพอากาศและภัยพิบัติ ผู้จัดการด้านภัยพิบัติ ศิลปิน นักเขียน นักแสดง นักการสื่อสาร และผู้ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็ก
- องค์กรในชุมชนต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก สมาคมผู้ปกครองและครู (PTA) สโมสรนักศึกษา รัฐบาล กลุ่มที่นำโดยเยาวชน ผู้ถ่ายทอดความรู้แบบเพื่อนสู่เพื่อน (Peer Educator) องค์กรที่นำโดยผู้พิการและอื่น ๆ
- แหล่งทุน เช่น ผู้บริจาค ผู้ให้กู้ และผู้สนับสนุนภาคเอกชนที่ให้ทุนสนับสนุนการพัฒนาภาคการศึกษาและความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
- ภาควิชาที่ให้ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติ การคุ้มครองเด็ก น้ำและสุขาภิบาล สุขภาพและโภชนาการเด็ก สาธารณสุข เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และอื่น ๆ

ความรับผิดชอบหลัก

- **ดำเนินการ**ด้านนโยบายเพื่อให้มีการบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรและแนวทางการใช้หลักสูตรที่มีความอ่อนไหวต่อรับกและเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อ
 - ลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (ได้แก่ ประเมินความเสี่ยง ลดความเสี่ยง และเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือ)
 - การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบรรเทาผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง และความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม
 - สุขภาพและโภชนาการในโรงเรียน
 - การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ (SEL) และทักษะชีวิต
 - การคุ้มครองเด็ก การป้องกันความรุนแรง สันติศึกษา และการระงับข้อขัดแย้ง
- **ทบทวน**หลักสูตรและสื่อการเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเนื้อหามีความละเอียดอ่อนและปราศจากข้อความที่แสดงถึงอคติทางเพศ ชนชาติพันธุ์ ศาสนา หรืออื่น ๆ ตลอดจนการเลือกปฏิบัติ หรือการส่งเสริมความเกลียดชังต่อกลุ่มอัตลักษณ์ และเนื้อหาควรส่งเสริมการยอมรับและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
- **พัฒนา**และนำเสนอเนื้อหาที่ได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์และการปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน เพื่อให้ครูเรียนและสถานศึกษาสามารถลดความเสี่ยง เตรียมรับมือ และตอบสนองต่อภัยอันตรายต่าง ๆ
- **พัฒนา**สื่อการเรียนรู้การสอนที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องของทักษะชีวิต การลดความเสี่ยง ความปลอดภัย การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สุขภาวะและสุขอนามัย ตลอดจนความสามัคคีในสังคม พร้อมทั้งสนับสนุนการสร้างจิตสำนึกในหมู่เด็กนักเรียนให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การส่งเสริมความเป็นผู้นำ การแสดงออกทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมด้านสุขภาวะทางจิต
- **เสริมสร้าง**ศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการถ่ายทอดทักษะการลดความเสี่ยงและการปรับตัวต่อภัยพิบัติ รวมถึงในเรื่องของการตอบสนองต่อความต้องการทางด้านสุขภาพจิตของเด็กผ่านการฝึกอบรมทั้งก่อนและระหว่างการปฏิบัติงานจริง
- **ให้คำแนะนำ**ในการป้องกันความเสี่ยง การลดความเสี่ยง และการตอบสนองต่อความรุนแรงในทุกรูปแบบ รวมถึงความรุนแรงบนฐานเพศภาวะ (Gender-Based Violence: GBV)
- **เตรียมพร้อม**ในการปรับปรุงหลักสูตรโดยมุ่งเน้นไปที่เรื่องการรับมือวิกฤตฉุกเฉิน และการหยุดชะงักของสิ่งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในช่วงภัยพิบัติ รวมถึงมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐาน การให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจ และความเป็นอยู่ที่ดี ตลอดจนการเรียนรู้แบบลดระยะเวลาเรียน

ยุทธศาสตร์ที่แนะนำ

- **ดำเนินการ**ทบทวนหลักสูตรเพื่อนำความรู้และทักษะในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ บรรจุเข้าไปในเนื้อหาหลักสูตร ได้แก่ เรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ สิทธิเด็ก การระบุและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ความปลอดภัย สุขภาวะอนามัย การบรรเทาและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ทางสังคม และอารมณ์ การป้องกันความรุนแรง การเรียนการสอนด้านสันติศึกษา และการคิดวิเคราะห์
- **ใช้**แนวทางการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการ เช่น ชุมชน ชุมชน กลุ่มเยาวชน กิจกรรมกีฬาและชุมชนเพื่อเด็ก ดนตรี เยาวชน และเจ้าหน้าที่เข้าสู่กิจกรรมของสถานศึกษาและชุมชน รวมถึงมีกระบวนการตัดสินใจเพื่อระบุปัญหาและลดความเสี่ยง และมีการพัฒนาศักยภาพในการรับมือกับสถานการณ์ควบคู่กับการสร้างการมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำของพลเมือง
- **พัฒนา**งานตามระดับชาติว่าด้วยการดำเนินการที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์ และเน้นการปฏิบัติเพื่อลดความเปราะบางของครัวเรือนและโรงเรียน รวมทั้งเตรียมความพร้อมและตอบสนองต่อผลกระทบของภัยอันตราย อันถือเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาทั้งในและนอกระบบ (ผนวกไว้ในหลักสูตร และกลยุทธ์การสื่อสารสาธารณะ)
- **ตรวจสอบ**ให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้และเนื้อหาสำคัญต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง (เช่น มีภาษาถิ่นรองรับกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นสื่อที่เหมาะสมกับเด็ก และผู้พิการ ฯลฯ)
- **พัฒนา**และขยายกลยุทธ์ในการเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียม (รวมถึงเทคโนโลยีดิจิทัล) เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษาในการถ่ายทอดเนื้อหา ด้านการรับรู้ปรับตัวต่อภัยพิบัติ การได้มาซึ่งทักษะที่ถ่ายทอดได้ ตลอดจนการเรียนรู้ทางสังคม และอารมณ์
- **เสริมสร้างความเข้มแข็ง**บริการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ รวมถึงกลไกในการระบุปัญหาและส่งต่อความช่วยเหลือสำหรับเด็ก และครูผู้สอนที่ถูกละเมิดสิทธิหรือได้รับผลกระทบทางจิตใจอย่างรุนแรง ทั้งนี้ยังเสริมทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน หรือ peer-to-peer ให้กับบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ในการช่วยเหลือทางด้านจิตใจซึ่งกันและกัน
- **ตรวจสอบ**และทบทวนสื่อการเรียนรู้ว่าสอดคล้องกับบริบทในสังคมคำนึงถึงความขัดแย้ง ประเด็นด้านเพศภาวะและความครอบคลุมทางสังคม รวมถึงสามารถเข้าถึงได้สำหรับนักเรียนผู้พิการ มีเนื้อหาที่ปราศจากอคติ หรือข้อความที่แสดงถึงการไม่ยอมรับความแตกต่าง
- **มีกลยุทธ์การวิจัย**และการพัฒนาที่ช่วยส่งเสริมขีดความสามารถของบุคลากรทางการศึกษา และครอบครัวในการสนับสนุนการเรียนรู้ทางไกล หรือที่บ้าน รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเร่งรัดในช่วงที่เกิดสภาวะหยุดชะงัก
- **ตรวจสอบให้แน่ใจว่า**เนื้อหาในหลักสูตรนั้นคำนึงถึงความพิการ มีการใช้อินโฟกราฟิก มีลักษณะ/แบบอักษรที่ชัดเจน รวมถึงมีข้อความแสดงแทนสำหรับกราฟิกภายในเอกสารดิจิทัล ตลอดจนจัดเตรียมสื่อ หรือเอกสารสนับสนุนความพิการในรูปแบบต่าง ๆ ให้พร้อม (เช่น ภาษามือ อักษรเบรลล์ เป็นต้น)
- **สร้างการมีส่วนร่วม**จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ด้านจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ด้านสภาพภูมิอากาศ/สิ่งแวดล้อม การคุ้มครองเด็ก และอื่น ๆ ให้เข้ามามีบทบาทในฐานะวิทยากรหรือผู้นำกระบวนการในประเด็นนี้ ๆ รวมทั้งจัดทัศนศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ ให้กับนักเรียน
- ในกรณีที่ประสบผลกระทบจากความขัดแย้ง ให้**ดำเนินงานร่วมกับ**ผู้ปฏิบัติงานในท้องถิ่นในการปรับใช้ยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงผลกระทบทางเพศต่อผู้หญิง เด็กหญิง และเด็กชาย (เช่น กรณีโรงเรียนภายใต้การดำเนินงานขององค์กร Save the Children's ที่เป็นพื้นที่แห่งสันติภาพ (Zone of Peace) หรือปรับใช้ยุทธศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับการส่งเสริมผ่านภาคีเครือข่ายระดับนานาชาติเพื่อป้องกันการโจมตีสถานศึกษา (Global Coalition to Protect Education from Attack)
- **จัดการกับ**ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปรับใช้กลยุทธ์โรงเรียนสีเขียว และมีการสร้างความเปลี่ยนแปลงภายในสังคมเพื่อจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้น

ประเด็นทับซ้อนกัน ของเสาหลัก

© Save the Children Thailand/ECHO HIP Project

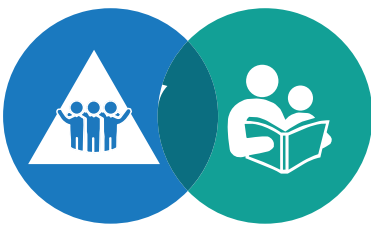
ความรับผิดชอบหลัก

ประเด็นทับซ้อนของเสาหลักที่ 1 และเสาหลักที่ 2

- **รักษา**และปรับปรุงระบบโครงสร้าง และระบบที่ไม่ใช่โครงสร้าง ระบบความปลอดภัยจากอัคคีภัย และระบบการสื่อสารเพื่อความปลอดภัยและความต่อเนื่องทางการศึกษา
- **รักษา**และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและคู่มือแนะนำแนวทางที่เกี่ยวข้องกับน้ำ สุขาภิบาล และสุขอนามัยที่คำนึงถึงเพศภาวะ
- **ป้องกัน**และควบคุมการติดเชื้อโรคระบาดในสถานศึกษาด้วยระบบทำความร้อน ระบบทำความเย็น การระบายอากาศ การชำระล้าง สุขอนามัย และการเว้นระยะห่างทางสังคม
- **ดำเนินการ**กระบวนการด้านสภาพอากาศอย่างจริงจังเพื่ออนุรักษ์น้ำและพลังงาน ตลอดจนการจัดการของเสีย

ประเด็นทับซ้อนกันของเสาหลักที่ 2 และเสาหลักที่ 3

- **ฝึกซ้อม**รับมือภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- **วางแผน**และดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อป้องกันการแยกจากครอบครัวและนำไปสู่การกลับคืนสู่ครอบครัวอย่างปลอดภัย
- **ส่งเสริม**ความปลอดภัยในครัวเรือนและการวางแผนการปรับตัวต่อภัยพิบัติ
- **สอน**วิธีการป้องกันและการตอบโต้ความรุนแรงที่ถูกต้อง
- **เสริมสร้าง**ทักษะการรู้รับปรับตัวในระดับระบบและมาตรการการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- **ส่งเสริม**ความปลอดภัยในเส้นทางการเดินทางไปกลับสถานศึกษา

ประเด็นทับซ้อนกันของเสาหลักที่ 1 และเสาหลักที่ 3

- **การศึกษา**ทางช่างและอาชีพในเรื่องของความปลอดภัยเชิงโครงสร้าง และที่ไม่ใช่โครงสร้าง รวมถึงสาธารณูปโภคที่ปลอดภัย
- **มีการก่อสร้าง**ที่ก่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน
- **มาตรการโรงเรียนสีเขียว**

ภาคผนวก

แผนภัยพิบัติ และในชุมชน

ภัยพิบัติ	ช่วงเวลาเกิดภัย	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิธีการรับมือการปฏิบัติ	หากเกิดภัยในชุมชนแล้วควรทำอย่างไร
น้ำท่วม	พ.ค - ต.ค ตอนปลาย	- ทำให้ทิวทัศน์เสียหาย - อันตรายต่อชีวิต	- สร้างการระบายน้ำ - ติดป้ายการแจ้งเตือน	- แจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน - จัดสถานที่ให้ปลอดภัย - ปลุกต้นไม้ให้ช่วยน้ำ
ไฟป่า	ก.พ - เม.ย	- ทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า - อันตรายต่อชีวิต	- ไม่จุดไฟในป่า - อนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่า	- แจ้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้มาตรวจสอบสถานที่เกิดไฟป่า
น้ำป่าไหลหลาก	พ.ค - ต.ค	- ทำให้บ้านเรือนเสียหายอย่างหนัก	- ปลุกต้นไม้เพื่อช่วยน้ำที่ไหลลงมาจากภูเขา	- แจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนให้มาตรวจสอบความปลอดภัย - ปลุกต้นไม้เพื่อช่วยน้ำ
แผ่นดินไหว	ทั้งปี	- ทำให้บ้านเรือนทรุดลงมา - ทำให้แผ่นดินแยกออกจากกัน	- ตรวจสอบบ้านเรือนให้มีสภาพมั่นคงและปลอดภัย	- แจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน - จัดสถานที่ให้ปลอดภัย

© Plan International Thailand/ Safe Schools project

- 1.ความเป็นมา
- 2.หลักการ
- 3.รูปแบบการนำไปปฏิบัติ
- 4.ภัยและความเสี่ยงทุกรูปแบบ
- 5.กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษาและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 6.กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษาและกรอบการดำเนินงานเซนต์เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ/สาธารณภัย พ.ศ. 2558-2573
- 7.อภิธานศัพท์
- 8.ตัวอย่าง
- 9.แหล่งอ้างอิง

© Plan International Thailand/ Safe Schools project

1. ความเป็นมา

ภัยพิบัติ เหตุฉุกเฉิน เหตุสะเทือนขวัญ และสถานการณ์ตึงเครียดที่เกี่ยวข้องกับอันตรายทางธรรมชาติ เทคโนโลยี และสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความขัดแย้ง และความรุนแรงบนสร้างผลกระทบในเชิงลบ และเป็นอุปสรรคทำให้รัฐสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาได้ (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 21) ปัจจุบัน พบว่าเด็กเกือบหนึ่งในสี่ของโลกอาศัยอยู่ในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติและความขัดแย้ง ซึ่งส่งผลให้เด็ก ๆ เหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้ (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 22)

ผลกระทบจากภัยอันตรายหลายประการ ในช่วงสองทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21 ได้เกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติกว่า 7,000 ครั้ง และคร่าชีวิตผู้คนไป 1.23 ล้านคน ส่งผลกระทบต่อผู้คนมากกว่า 4 พันล้านคนทั่วโลก (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 23) โดยอย่างน้อย 26% ของผู้ได้รับผลกระทบนั้นเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 24) ในช่วงระหว่างปี 2000 ถึง 2019 ได้เกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่อย่างน้อย 60 ครั้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อ 30 ประเทศ โดยทำให้เด็กมากกว่า 11 ล้านคนไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ มีเด็กเสียชีวิตเกือบ 35,000 คนในโรงเรียนจากภัยพิบัติ 16 ครั้ง และยังมีเด็กอีกมากที่ได้รับผลกระทบจากการปิดสถานศึกษา มีสถานศึกษามากกว่า 30,000 แห่งถูกทำลายจากภัยพิบัติเหล่านี้ ในขณะที่อีกเกือบ 50,000 แห่งได้รับความเสียหายอย่างมหาศาล (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 25)

มีการรายงานมากกว่า 11,000 ฉบับที่กล่าวถึงการโจมตีสถานศึกษา หรือการใช้สถานศึกษาในกิจกรรมทางทหารในช่วงระหว่างปี 2015 ถึง 2019 ซึ่งสร้างความเสียหายแก่เด็กนักเรียนและผู้ใหญ่มากกว่า 22,000 คน ความขัดแย้งและการโจมตีส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในกว่า 37 ประเทศ การโจมตีเหล่านี้มุ่งเป้าไปที่โรงเรียนหญิงล้วน นักเรียนหญิง และครูผู้หญิง (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 26) เด็กหลายล้านคนถูกปฏิเสธสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาในอัฟกานิสถาน แคมเบอจ สาธารณรัฐ - ประชาธิปไตยคองโก อิรัก ซูดานใต้ ไนจีเรีย ซีเรีย เยเมน และประเทศอื่น ๆ (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 27)

ในแต่ละปี ภัยธรรมชาติเพียงอย่างเดียวสามารถส่งผลกระทบต่อเด็กกว่า 175 ล้านคน (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 28) ในปี 2020 มีเด็กประถมศึกษาและมัธยมศึกษามากกว่า 262 ล้านคนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 29) ก่อนการระบาดครั้งใหญ่ของโควิด-19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลก พบว่า 53% ของผู้เรียนที่มีอายุ 10 ปีในประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลางไม่สามารถอ่านหรือเข้าใจเรื่องราวพื้นฐานได้ ซึ่งในประเทศยากจน จำนวนของเด็กกลุ่มนี้มีมากถึง 80% (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 30) โดยนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เปราะบาง และมีความขัดแย้ง นั้นถือว่าได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ระดับโลกนี้มากที่สุด

ความรุนแรงของภัยอันตรายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภัยธรรมชาติหรือภัยคุกคามต่อสุขอนามัย สภาพภูมิอากาศ หรือความขัดแย้ง ต่างนำไปสู่การสูญเสียชีวิตและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การหยุดชะงักอย่างรุนแรงของการบริการที่จำเป็น ผลักดันให้ประชากรพลัดถิ่น และเกิดความตึงเครียดทางสังคม ในปี 2019 พบสถานการณ์ความขัดแย้งซึ่งส่งผลให้มีผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ (IDP: Internally Displaced People) จำนวน 40 ล้านคน อีกทั้ง ภัยธรรมชาติต่าง ๆ ยังทำให้คนจำนวน 19 ล้านคนเป็นผู้พลัดถิ่นเพิ่มขึ้น ในปี 2017 พบว่า ผู้ลี้ภัยประมาณ 4 ล้านคนที่อยู่ในวัยเรียนต้องออกจากสถานศึกษากลางคัน

ภัยที่เพิ่มขึ้นและมีความซับซ้อนขึ้น วิกฤตสภาพภูมิอากาศถือเป็นวิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเด็กอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีเด็กประมาณ 1 พันล้านคน (เกือบครึ่งหนึ่ง) ของโลกอาศัยอยู่ในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงต่อวิกฤตดังกล่าว (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 31) การศึกษาของเด็กอาจจะต้องหยุดชะงักลงอันเนื่องมาจากอุณหภูมิและสภาพอากาศที่รุนแรงระดับน้ำทะเลที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทรัพยากรที่ขาดแคลนส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และอนาคตของเด็กทั่วโลก (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 32)

ความท้าทายทางการศึกษาที่มีอยู่นั้นเลวร้ายลงเป็นอย่างมาก เนื่องจากการระบาดใหญ่ของโควิด-19 ทั่วโลก ในช่วงที่การศึกษาต้องหยุดชะงักอันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว พบว่า นักเรียน 1.6 พันล้านคน จากกว่า 190 ประเทศต้องออกจากโรงเรียน (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 33) ซึ่งในจำนวนนี้น้อยกว่า 4% เป็นเด็กนักเรียนพิการซึ่งมีความต้องการในการเรียนรู้ทางไกลแตกต่างจากเด็กกลุ่มอื่น ๆ รวมไปถึงความต้องการในการได้รับการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็น เด็กนักเรียนมากกว่า 168 ล้านคนต้องเผชิญสถานการณ์ปิดโรงเรียนเป็นเวลาหนึ่งปีเต็มหรือยาวนานกว่านั้น (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 34) ผลที่ตามมาคือ ร้อยละของเด็กในโลกต้องประสบปัญหาจากสภาวะ “ความยากจนทางการเรียนรู้” (learning poverty) (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 35) เพิ่มขึ้นจาก 53% เป็น 63% และมีอัตราที่สูงขึ้นกว่านี้สำหรับกลุ่มที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เปราะบาง (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 36)

สำหรับหลาย ๆ คนแล้ว วิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซ้ำ ไม่ว่าจะเป็น แผ่นดินไหว พายุไซโคลน และอุทกภัย ส่งผลให้ผลกระทบจากโรคระบาดครั้งใหญ่นี้เลวร้ายลง เด็กหลายคนตกอยู่ในความเสี่ยงที่อาจไม่มีโอกาสกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อีก อีกทั้งยังเสี่ยงที่จะถูกแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานเด็ก การแต่งงานก่อนวัยอันควร และการใช้ความรุนแรง โดยเฉพาะเด็กผู้หญิง ดังนั้น จึงส่งผลให้จำนวนของเด็ก ๆ ที่ติดอยู่ในวังวนของปัญหาความยากจนและความรุนแรงมีเพิ่มมากขึ้น

2. หลักการ

แนวทางความปลอดภัยอย่างรอบด้านในโรงเรียน เกี่ยวข้องกับพันธกิจที่จะ

- ให้สิทธิเด็กในเรื่องความปลอดภัยและการอยู่รอด การคุ้มครอง การพัฒนา และการมีส่วนร่วมในภาคการศึกษา
- ส่งเสริมทั้งการปฏิบัติที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์ และตัวหลักฐานที่ได้จากการปฏิบัติ

การบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ต้องใช้หลักการที่สำคัญต่าง ๆ รวมถึง นำการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษาไปปรับใช้

- ไม่ก่อให้เกิดอันตราย
- ใช้แนวทางที่ครอบคลุมภัยทุกรูปแบบและความเสี่ยงทั้งหมด (ดูภาคผนวก 4 อันตรายและความเสี่ยงทั้งหมด)

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสภาพภูมิอากาศและการทำลายที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างต่อเนื่อง ได้มีการคาดการณ์ว่าโลกเราอาจจะต้องเผชิญความเสี่ยงจากโรคติดต่ออื่น ๆ นอกเหนือจากโควิด-19 (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 37)

เด็กในฐานะผู้มีส่วนร่วมและตัวแทนของการเปลี่ยนแปลง

เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีสิทธิและเป็นผู้รับผลประโยชน์ลำดับแรกจากผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ภัยพิบัติ สภาพภูมิอากาศ และการลดความเสี่ยงจากความขัดแย้ง อย่างไรก็ตาม เด็กและเยาวชนใช้จะเป็นเพียงเหยื่อแต่ยังเป็นผู้มีส่วนสนับสนุนในการลดความเสี่ยง การสร้างสันติภาพ และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แนวทางในการลดความเสี่ยงและรู้รับการปรับตัวโดยมีเด็ก และเยาวชนเป็นศูนย์กลางนั้นให้ความสำคัญกับการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางเพศภาวะ (gender transformative) ความครอบคลุมไปยังทุกกลุ่มของสังคม และการใช้แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ยังคงมีกระบวนการอีกหลายขั้นตอนที่ควรดำเนินการให้สำเร็จ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 2)

ธรรมาภิบาลที่ปรับตัวเพื่อสังคมทั้งหมด “การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเป็นเรื่องของทุกคน” ดังนั้นการลดความเสี่ยงจึงต้องใช้แนวทางที่ “แนวทางการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม (whole of society approach)” ในการรับมือกับความไม่แน่นอนของสถานการณ์ความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น จำเป็นต้องมีการจัดการที่สามารถปรับตัวได้ในทุกด้าน ซึ่งรวมถึงภาคการศึกษา ด้วยการตัดสินใจเกี่ยวกับการปิดหรือเปิดโรงเรียน การเปลี่ยนมาใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานกับออนไลน์ การเข้าถึงนักเรียนที่เป็นกลุ่มเปราะบาง และการศึกษาที่ปรับให้เหมาะสมในภาวะวิกฤตที่ยืดเยื้อ เป็นประเด็นใหม่ที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลและงานวิจัยต่าง ๆ

- จัดระเบียบการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัว การคุ้มครองเด็ก สุขภาพและโภชนาการ สุขภาพจิต ปฏิบัติการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การป้องกันความรุนแรง ความละเอียดอ่อนต่อความขัดแย้ง และการสร้างสันติภาพ
- การใช้ระบบ นโยบาย และแผนต้องมีความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติทางสังคม เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งให้เด็กและชุมชนมีส่วนร่วม (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 2)
- รับรองบทบาทและความรับผิดชอบ โดยมีผู้นำที่ทุ่มเทรับผิดชอบในการประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ในงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น
- มุ่งสู่ความเท่าเทียมทางเพศผ่านแนวทางการเปลี่ยนแปลงบทบาททางเพศ
- ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการทบทวน แก้ไขแนวทางต่าง ๆ รวมถึงปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทอยู่เสมอ

3. รูปแบบการนำไปปฏิบัติ

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษานั้นประกอบไปด้วยแนวทางสองรูปแบบซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งได้นำไปปรับใช้อย่างแพร่หลายเพื่อเป็นแนวทางให้กับความร่วมมือที่หลากหลายในการดำเนินการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ

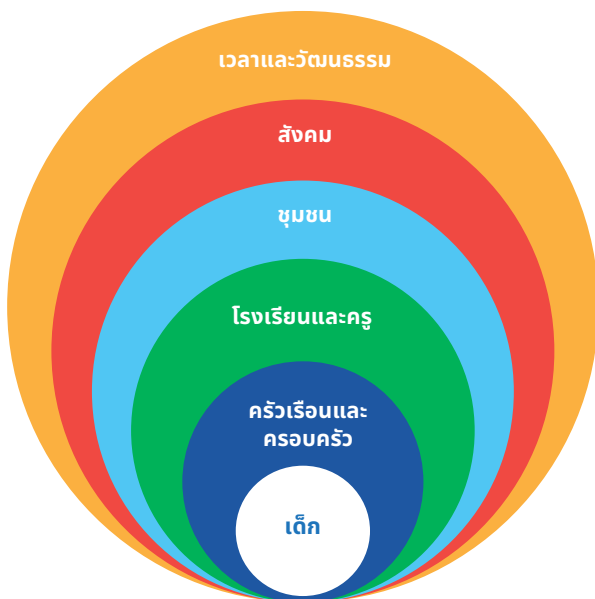
- **แบบจำลองทางสังคมและนิเวศวิทยา**ตระหนักว่าความสุขของเด็กขึ้นอยู่กับระบบที่มีความครอบคลุมและมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย ระบบจุลภาค (ครัวเรือนและครอบครัว) ระบบหน่วยงาน (โรงเรียนและชุมชน) และระบบมหภาค (เกี่ยวข้องกับระบบสังคม ธรรมชาติ นโยบาย และระบบเวลา) ที่ทำให้เราอยู่ในบริบทเฉพาะของเวลาและวัฒนธรรม รวมทั้งความเชื่อมโยงกันของระบบต่าง ๆ ข้างต้น โดยแนวคิดข้างต้นสอดคล้องกับแนวทาง "แนวทางการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม" ในการลดความเสี่ยง การรับรู้ปรับตัว และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

- **แนวทางการสร้างผลลัพธ์**ร่วมมีความสำคัญกับระดับ“สังคม” ในระบบนิเวศและสังคม โดยตระหนักดีว่าการแก้ไขปัญหาด้านสังคมที่ซับซ้อนนั้นจะต้องใช้การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่ายและหลายภาคส่วน

องค์ประกอบเพื่อความสำเร็จที่สำคัญห้าประการ ได้แก่

1. วาระร่วมกัน
2. มาตรการร่วมกันเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และผลลัพธ์
3. กิจกรรมที่เสริมสร้างศักยภาพ
4. การสื่อสารที่เปิดกว้าง และต่อเนื่อง
5. องค์การอำนวยความสะดวกหลัก

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษานั้นเป็นวาระสามัญที่ว่าการเปลี่ยนแปลง โดยเป้าหมายและตัวชี้วัดของกรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษานั้นจะมีวิธีการวัดผลในการได้มาซึ่งข้อมูลและผลลัพธ์ร่วมกัน รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติงานที่เราร่วมกันพัฒนาการสนับสนุนกิจกรรมที่เสริมสร้างซึ่งกันและกัน

แบบจำลองทางสังคมและนิเวศวิทยา

แนวทางการสร้างผลลัพธ์ร่วม

4. ภัยอันตรายและความเสี่ยงทุกรูปแบบ

ในปัจจุบัน ได้มีวิธีการต่าง ๆ ในการอธิบายภัยอันตรายและความเสี่ยง โดยประเภทของความเสี่ยงสามารถแบ่งออกเป็นดังนี้ คือ ความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ภูมิรัฐศาสตร์ สังคม หรือเทคโนโลยี (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 42)

หน่วยงานด้านการศึกษามีได้เล็งเห็นถึงประโยชน์จากการใช้แนวทางการรับมือภัยอันตรายที่ครอบคลุมทั้งภัยทางธรรมชาติ เทคโนโลยี ชีวภาพ สุขภาพ ความขัดแย้ง ความรุนแรง และอันตรายในชีวิตประจำวัน ดังที่แสดงไว้ด้านล่าง

อันตรายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสภาพอากาศ

- **แผ่นดิน:** แผ่นดินไหว ดินถล่ม/หินถล่ม การไหลของเศษซากหรือโคลน การระเบิดของน้ำแข็งในทะเลสาบ ภูเขาไฟระเบิด หิมะถล่ม
- **ลมและน้ำ:** น้ำท่วม พายุหมุนเขตร้อน พายุลม การกัดเซาะชายฝั่ง สึนามิ สะพาน/เขื่อนแตก ภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำ พายุลูกเห็บ พายุทราย ไฟป่า
- **ไฟ:** ไฟป่า ไฟไหม้อาคาร
- **อุณหภูมิ:** ความเย็นและความร้อนจัด

อันตรายจากเทคโนโลยี

ภัยคุกคามจากนิวเคลียร์ ชีวภาพ รังสี และเคมี (รวมถึงวัสดุอันตรายและของเสีย ยาฆ่าแมลง ยาพิษ สารเคมี และการดำเนินการทำความสะอาดวัตถุอันตราย) รังสี การขาดแคลนไฟฟ้า อุบัติเหตุบนท้องถนน (รถประจำทาง รถยนต์ จักรยาน รถสามล้อถีบ/ รถลาก ฯลฯ) และอุบัติเหตุการขนส่งอื่น ๆ (รถไฟ เครื่องบิน เรือ)

อันตรายทางชีวภาพและสุขภาพ

โรคระบาดใหญ่ (เช่น เอชไอวี ไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดนก อีโบล่า โควิด-19 เป็นต้น) โรคระบาด (เช่น ทางเดินอาหาร) โรคที่เกิดจากพาหะนำโรค (เช่น มาลาเรีย ไข้เลือดออก ชิกกา) น้ำและอาหารที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่เพียงพอ มลพิษทางอากาศ (รวมถึงเชื้อรา) มลพิษทางน้ำ การระบาดของศัตรูพืช (เช่น หนู แมลง สัตว์มีพิษ)

ความขัดแย้งและความรุนแรง

การลงโทษทางกายและการลงโทษที่สร้างความอับอาย การล่วงละเมิด การละเลยและการแสวงประโยชน์ ความรุนแรงในสถานศึกษา ความรุนแรงทางเพศและเพศภาวะ การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ความรุนแรงในโลกออนไลน์ ความขัดแย้งทางพลเรือน และทางทหาร ความรุนแรงของกลุ่มนักรบ การโจมตีสถานศึกษา การทำร้ายนักเรียนและเจ้าหน้าที่ การใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในเชิงการทหาร การเกณฑ์เด็กเป็นทหาร

อันตรายและภัยคุกคามในชีวิตประจำวัน

อุบัติเหตุทางรถยนต์ การจมน้ำ อุบัติเหตุในสนามเด็กเล่น การใช้ความรุนแรงจากการดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้สารเสพติด การพลัดพรากจากครอบครัว เส้นทางไปโรงเรียนที่ไม่ปลอดภัย (เช่น การเดินทางทางน้ำ การโดนมะพร้าวตกใส่ การที่สัตว์ข้ามถนน) การพลัดถิ่นและการย้ายถิ่น แรงงานเด็ก และการแต่งงานในวัยเด็ก

นอกจากนี้ ยังมีเชื้อโรคหรือสถานะบางประการซึ่งอาจเพิ่มความเปราะบางของผู้คนต่อภัยอันตรายและความเสี่ยงต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ขาดสิ่งจำเป็นพื้นฐาน (เช่น ความอบอุ่น น้ำ อาหาร แสงสว่าง การระบายอากาศ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย การรักษาพยาบาลฉุกเฉิน และที่พักพิง)

5. CSSF และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษามุ่งมั่นที่จะเสริมความเข้มแข็งให้กับการดำเนินงานเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเราตีความการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อการลดความเสี่ยงและการปรับตัวในภาคการศึกษาไว้ดังนี้

เป้าหมายที่ 1:	ขจัดความยากจน (1.4, 1.5)
เป้าหมายที่ 3:	มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (3.3, 3.d)
เป้าหมายที่ 4:	การศึกษาที่มีคุณภาพ (4.1, 4.7, 4.a, 5.c)
เป้าหมายที่ 5:	ความเท่าเทียมทางเพศ (5.1, 5.2, 5.5)
เป้าหมายที่ 6:	การจัดการน้ำและสุขาภิบาล (6.2, 6.4, 6.a, 6.b, 7.b)
เป้าหมายที่ 7:	พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ (7.1, 7.2, 7.b)
เป้าหมายที่ 8:	การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (8.6, 8.7, 8.8)
เป้าหมายที่ 9:	อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน (9.1, 9.4, 9.a)
เป้าหมายที่ 10:	ลดความเหลื่อมล้ำ (10.3, 10.7)
เป้าหมายที่ 11:	เมืองและถิ่นฐานมนุษย์ที่ยั่งยืน (11.5, 11.6, 11.b., 11.c)
เป้าหมายที่ 12:	แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (12.5, 12.8)
เป้าหมายที่ 13:	การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (13.1, 13.3, 13.b)
เป้าหมายที่ 16:	สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (16.1, 16.7)
เป้าหมายที่ 17:	ความร่วมมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (17.16, 17.17, 17.18, 17.19)

6. กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษาและกรอบการดำเนินงานเซนโตเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ค.ศ. 2015-2030

กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษามุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับแนวทางในการบรรลุเป้าหมายกรอบการดำเนินงานเซนโตเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ/สาธารณภัย (SFDRR) โดยตีความเป้าหมายระดับโลกและเป้าหมายสี่ประการของ SFDRR สำหรับการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวในภาคการศึกษา ไว้ดังนี้

เป้าหมายระดับโลกสำหรับภาคการศึกษา

- #1. ลดการเสียชีวิต การบาดเจ็บ และอันตรายต่อเด็กในโรงเรียนเนื่องจากภัยอันตรายและความเสี่ยงทั้งหมด
- #2. ลดวันเรียนที่สูญเสียไปเนื่องจากภัยอันตรายและความเสี่ยงทั้งหมด
- #3. ลดการสูญเสียการลงทุนภาคการศึกษาอันเนื่องมาจากผลกระทบที่เป็นอันตราย
- #4. ติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานในระดับสถานศึกษาโดยรวมเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษา
- #5. การทำงานร่วมกันของประเทศต่าง ๆ ในระดับภูมิภาคและระดับโลกเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างรอบด้าน
- #6. สถานศึกษาสามารถเข้าถึงและใช้ระบบเตือนภัยล่วงหน้าได้

เป้าหมายและตัวชี้วัดภาคการศึกษา

เป้าหมายของ SFDRR	ลำดับความสำคัญสำหรับภาคการศึกษา
เป้าหมายที่ 1: ทำความเข้าใจความเสี่ยง จากภัยพิบัติ/สาธารณภัย	- มีแนวทางด้านความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน ซึ่งเป็นรากฐานในการบูรณาการการลดความเสี่ยงและการปรับตัวเข้าสู่ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนของภาคการศึกษา - มีการประเมินความเสี่ยงโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในภาคการศึกษาทุกระดับ - พัฒนาและปรับใช้แผนการประเมินและการจัดลำดับความสำคัญอย่างเป็นระบบเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาที่ยังไม่ปลอดภัย - หน่วยงานบริหารจัดการภัยพิบัติแห่งชาติและหน่วยงานด้านการศึกษาได้นำการปฏิบัติตามฉันทามติและหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาทั้งในและนอกระบบ - การเสริมความรู้เรื่องสภาพอากาศ การลดความเสี่ยง และการรู้รับปรับตัวต่อภัยพิบัติไว้ในหลักสูตรโดยหน่วยงานด้านการศึกษา - สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนด้านการลดความเสี่ยงและการปรับตัวผ่านการศึกษาแบบบูรณาการ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน ผ่านชมรมหลังเลิกเรียน การชุมนุม และกิจกรรมนอกหลักสูตร
เป้าหมายที่ 2: เสริมสร้างธรรมาภิบาล ด้านความเสี่ยงจากภัยพิบัติ เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง จากภัยพิบัติ/สาธารณภัย	- ปรับใช้นโยบายและกรอบกฎหมายที่มีอยู่ทั้งในระดับชาติ และ/หรือ ระดับภูมิภาคเพื่อบริหารและจัดการองค์ประกอบสำคัญด้านความปลอดภัยของโรงเรียนอย่างครอบคลุม - ให้ฝ่ายบริหารระดับสูงกำหนดการบริหารจัดการ ศักยภาพในการควบคุม และการประสานงานเพื่อลดความเสี่ยงและความยืดหยุ่น รวมถึงกำหนดบุคคลที่รับผิดชอบในทุกระดับ - มีแนวทางและข้อบังคับในการพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัย - ติดตามการปฏิบัติตาม/การบังคับใช้ในหลักเกณฑ์ในการเลือกพื้นที่สถานศึกษาปลอดภัย การออกแบบและการก่อสร้างซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานที่เหมาะสม - สถานศึกษาดำเนินการทบทวนมาตรการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและมาตรการบริหารจัดการในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี (เช่น เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการในสถานศึกษา และ/หรือ การปรับปรุงสถานศึกษา)
เป้าหมายที่ 3: การลงทุนลดความเสี่ยง จากภัยพิบัติ/สาธารณภัย เพื่อเพิ่มการรู้รับปรับตัว ของโรงเรียน	- มีการจัดหาเงินทุนเพื่อลดความเสี่ยงในภาคการศึกษา - มีการติดตามและประเมินผลการปรับใช้กรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา - มีแผนการจัดลำดับความสำคัญในการยกระดับสถานศึกษาที่ยังไม่ปลอดภัยให้ได้รับการจัดการโดยทันที - หน่วยงานด้านการศึกษาส่งเสริมการซ่อมแซมบำรุงรักษา ตลอดจนบรรเทาผลกระทบที่ไม่ได้เกิดจากโครงสร้าง เพื่อเพิ่มความปลอดภัยและการคุ้มครองการลงทุนในสถานศึกษาของรัฐ - หน่วยงานด้านการศึกษา มีการประเมินความต้องการ ยุทธศาสตร์ และแผนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ครู และนักเรียนในการมีส่วนร่วมกับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในสถานศึกษา การบริหารจัดการและการศึกษาด้านการปรับตัวต่อภัยพิบัติในระดับที่จำเป็น - มีสื่อการเรียนการสอนว่าด้วยการลดความเสี่ยงและการศึกษาด้านการปรับตัวต่อภัยพิบัติที่มีคุณภาพในจำนวนที่เหมาะสม
เป้าหมายที่ 4: เสริมสร้างความพร้อม ในการรับมือภัยพิบัติ /สาธารณภัย เพื่อการตอบสนอง ที่มีประสิทธิภาพ	- ดำเนินแผนการจำกัดการใช้สถานศึกษาเป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวในระหว่างปีการศึกษา - หน่วยงานด้านการศึกษากำหนดและให้คำแนะนำในการฝึกซ้อมจำลองสถานการณ์เต็มรูปแบบ โดยจะจัดขึ้นในทุก ๆ ปี ในทุก ๆ ระดับ เพื่อฝึกฝนการเตรียมความพร้อมในการเผชิญเหตุและทบทวนแผนเผชิญเหตุ - หน่วยงานด้านการศึกษา มีแผนระดับชาติ และระดับภูมิภาคว่าด้วยการลดความเสี่ยง และการจัดการภัยพิบัติ โดยมุ่งเน้นที่ความปลอดภัยและความมั่นคง ความต่อเนื่องทางการศึกษา และการคุ้มครองการลงทุนด้านการศึกษา

7. อภิธานศัพท์

คำศัพท์ในด้านล่างนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยแหล่งที่มาประกอบไปด้วย *UNDRR* (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 44) *UNICEF* (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 45) และอื่น ๆ

Accountability (ความรับผิดชอบ)	ความรับผิดชอบเป็นรากฐานสำคัญของสิทธิมนุษยชนและธรรมาภิบาล หมายถึงความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความสามารถในการควบคุม ความรับผิดชอบ และการเผชิญเหตุต่อพลเมืองและประชากรผู้ได้รับผลประโยชน์ (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 46)
Capacity (ศักยภาพ)	จุดแข็ง คุณลักษณะ และทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชน สังคม หรือองค์กรทั้งหมด ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยศักยภาพที่สำคัญทั้งสี่ประการนั้น ประกอบไปด้วย การคาดการณ์สถานการณ์ล่วงหน้า การขับเคลื่อนความรู้และทักษะ การรับรู้ปรับตัว และการเปลี่ยนแปลง
Child-centred approach (แนวทางที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง)	แนวทางที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางนั้นจะให้ความสำคัญกับความสนใจและความต้องการของเด็กและเยาวชนเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นที่การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่มีความหมายอย่างแท้จริง รวมถึงการสร้างและสนับสนุนโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ให้พื้นที่ในการแสดงออก และการสร้างผลกระทบในประเด็นต่าง ๆ อีกทั้งยังตระหนักถึงการมีส่วนร่วมอันเป็นเอกลักษณ์ของเด็ก และเยาวชน ตลอดจนสร้างความมั่นใจว่าพวกเขามีคุณค่าและจะรับฟังประเด็นการตัดสินใจที่ส่งผลต่อพวกเขา
Coherence (ความสอดคล้อง)	ความเชื่อมโยงของกรอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน การปรับตัว และความยืดหยุ่น ในการลดความเปราะบางและความเสี่ยง รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพในภาคการศึกษา ประกอบไปด้วย เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (กรอบการดำเนินงานเช่นใด) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC/ความตกลงปารีส) การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD) และอื่นๆ
Conflict (ความขัดแย้ง)	ความขัดแย้งในที่นี้หมายถึงผลกระทบของความขัดแย้งและสถานการณ์ความรุนแรงอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น การโจมตีสถานศึกษา นักเรียน และเจ้าหน้าที่ การใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษาในกิจกรรมทางทหาร การเกณฑ์เด็กเข้าสู่กิจกรรมที่เป็นอันตราย การแสวงประโยชน์ อาชญากรรม และความรุนแรง ความละเอียดอ่อนต่อความขัดแย้ง หมายถึง การสร้างความมั่นใจว่าการศึกษาไม่ได้มีส่วนทำให้เกิดความตึงเครียดทางสังคมและความขัดแย้งที่รุนแรงโดยไม่ตั้งใจ (เอกสารอ้างอิงหมายเลข 49) (เช่น การกระจายทรัพยากรอย่างไม่เท่าเทียมกัน วิธีการสอนที่มีอคติต่อกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือการจ้างงานที่นำไปสู่ความตึงเครียดระหว่างกลุ่มคน)
Design (การออกแบบ)	การออกแบบและกำหนดหน้าที่ของสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้น หมายถึงการพิจารณามาตรฐานประสิทธิภาพของอาคารในการรับมือกับภัยพิบัติ การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการอย่างครบวงจร และการออกแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามแนวทางปฏิบัติที่ดีในการบรรเทา และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
Disaster (ภัยพิบัติ/สาธารณภัย)	สิ่งที่ทำให้คนบาดเจ็บและหนักของชุมชนหรือสังคมในทุกระดับหยุดชะงักอย่างรุนแรง อันเนื่องมาจากภัยคุกคามซึ่งเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาวะเปิดรับความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ ความเปราะบางและความสามารถ ซึ่งนำไปสู่ความสูญเสียและผลกระทบต่อนุษย์ ทรัพย์สิน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
Do no harm (ไม่ทำอันตราย)	เป็นหลักการทางจริยธรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดภัยอันตราย ที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจผ่านยุทธศาสตร์และกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงและพัฒนาความปลอดภัยในสถานศึกษา
Early Warning System (EWS) ระบบเตือนภัยล่วงหน้า (EWS)	ระบบ เครื่องมือ และขั้นตอนในการติดตาม ประมวลผล และส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายและความเสี่ยงทุกประเภท เพื่อให้บุคคล สถานศึกษา ชุมชน และรัฐบาลสามารถลงมือดำเนินการใด ๆ ได้ตั้งแต่ช่วงต้น ๆ

Education (การศึกษา)	การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาในสถาบัน ใช้หลักสูตรที่มีโครงสร้างเป็นระบบแบบแผน ซึ่งกำหนดโดยองค์กรภาครัฐและเอกชน โดยได้รับการรับรองจากหน่วยงานด้านการศึกษาแห่งชาติ ประกอบไปด้วยการศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา การศึกษานอกระบบ หมายถึง โปรแกรมการศึกษาที่วางแผนไว้สำหรับการศึกษาส่วนบุคคล และสังคม ซึ่งออกแบบมาเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพซึ่งอยู่นอกหลักสูตรการศึกษาในระบบ โดยการศึกษาลักษณะนี้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งก่อน ระหว่าง หรือหลังเลิกเรียน โดยอาจเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์แบบองค์รวมของสถานศึกษา หรืออาจจัดในรูปแบบของกลุ่มนักเรียนเคลื่อนไหวยาวชน กลุ่มศาสนา หรือการดูแลเด็กและบริการในชุมชน
Equity (ความเสมอภาค)	การประยุกต์ใช้หลักความเป็นธรรมและความยุติธรรมโดยระบุและกำจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำและอุปสรรคในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา ความเหลื่อมล้ำและการกีดกันหลัก ๆ นั้นมักจะอยู่ในรูปแบบของความเกลียดกลัวชาวต่างชาติและการเหยียดเชื้อชาติ ตลอดจนความแตกต่างในด้านความมั่งคั่ง สถานที่อยู่ บรรทัดฐานทางสังคม และเพศที่เป็นอันตราย ความพิการ การสอนภาษาแม่ เชื้อชาติ การอพยพและการพลัดถิ่น และความแตกต่างในระดับภูมิภาค ผลกระทบของภัยอันตรายและการหยุดชะงักของความต่อเนื่องทางการศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งของประเด็นนี้ เช่นกัน ปัญหาเหล่านี้มักถูกบดบังด้วยการขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (ดูเพิ่มเติมเรื่อง เพศภาวะ ความพิการ และความครอบคลุมทางสังคม)
The Global Alliance for Disaster Risk Reduction and Resilience in the Education Sector (GADRRRES) (ภาคีเครือข่ายระดับโลกเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและความยืดหยุ่นในภาคการศึกษา)	GADRRRES ก่อตั้งขึ้นในปี 2013 ประกอบไปด้วยองค์กรชั้นนำด้านมนุษยธรรมและการพัฒนาที่ให้การสนับสนุนทางเทคนิคแก่หน่วยงานด้านการศึกษาทั่วโลกในการดำเนินการตามกรอบการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา องค์กรภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาคที่ให้การสนับสนุนทางเทคนิค รวมทั้งการสนับสนุนที่กำหนดเป้าหมายตามบริบทและภูมิศาสตร์มากขึ้น
Gender, Disability and Social Inclusion (GEDSI) (เพศภาวะ ความพิการ และความครอบคลุมทางสังคม (GEDSI))	เพศภาวะ ความพิการ และความครอบคลุมทางสังคม หมายถึง นโยบายและแนวปฏิบัติที่ให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ที่ถูกกีดกันสามารถเข้าถึงโอกาสและทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ของผู้คนและการมีส่วนร่วมในสังคมก่อน ยังรวมถึงการไม่เลือกปฏิบัติและกระบวนการที่สำคัญซึ่งก่อให้เกิดความเสมอภาคในเชิงบวก ดังนี้ - o การคำนึงถึงเพศภาวะ – เข้าใจบทบาทและความไม่เท่าเทียมทางเพศ ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมและผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน - o กระบวนการเปลี่ยนแปลงบทบาททางเพศ – สร้างโอกาสในการทำลายบรรทัดฐานทางเพศและจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันของอำนาจ - o จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมตามความแตกต่างของแต่ละบุคคลตามบทบาทหน้าที่ ความต้องการ และการสื่อสาร - o การจัดเตรียมข้อมูล การศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์ด้วยภาษาที่ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ง่าย
Hazards / Threats (ภัยอันตราย / ภัยคุกคาม)	ภัยทุกรูปแบบ หมายถึง กระบวนการ ปรากฏการณ์ สาร กิจกรรมของมนุษย์หรือสภาวะที่อยู่ภายในและรอบ ๆ โรงเรียนซึ่งอาจทำให้เสียชีวิต บาดเจ็บ กระบอบต่อสุขภาพหรืออันตรายต่อผู้คน สร้างความเสียหายต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ สูญเสียการลงทุนในภาคการศึกษา หรือขัดขวางความต่อเนื่องของการศึกษา สิ่งเหล่านี้ยังรวมถึงการโจมตีที่รวดเร็วและรุนแรง ภัยอันตรายที่มีผลกระทบที่กว้างขวาง ทั้งยังหมายความรวมถึงภัยธรรมชาติและจากสภาพภูมิอากาศ (เช่น ธรณีพิสีกส์ อุทกภัย ภัยแล้ง และพายุ) ภัยอันตรายจากเทคโนโลยี ชีวภาพ และสุขภาพ ความขัดแย้งและความรุนแรง ตลอดจนอันตรายทางสังคมในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้อาจมีสาเหตุทั้งจากธรรมชาติและจากมนุษย์ ภัยหลากหลายรูปแบบ หมายถึง ภัยอันตรายหลายประการที่เกิดขึ้นในประเทศหรือสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ตลอดจนเหตุการณ์อันตรายที่อาจเกิดขึ้นพร้อมกันและต่อเนื่องกัน โดยมีผลกระทบที่สัมพันธ์กัน

Learning Facilities / Physical Learning environments (สิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ / สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ)	พื้นที่ทางกายภาพใด ๆ (ในร่มหรือกลางแจ้ง เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ) ที่ใช้เป็นสถานศึกษา และพื้นที่การเรียนรู้ รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น ศูนย์เด็กปฐมวัยและศูนย์ดูแลเด็ก โรงเรียน พื้นที่การเรียนรู้ชั่วคราว สถานที่เรียนรู้ในชุมชน และพื้นที่ที่เป็นมิตรสำหรับเด็ก ประกอบไปด้วย • พื้นที่ในสถานศึกษาทั้งหมด รวมทั้งอาคารแต่ละหลัง ห้องเรียน ห้องสุขา หอพัก ลานโล่ง สนามเด็กเล่น และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพักผ่อนและันทนาการ • โครงสร้างและระบบพื้นฐานในพื้นที่โรงเรียน เช่น ไฟฟ้า น้ำและสุขาภิบาล ระบบทำความร้อน และการระบายอากาศ ระบบดับเพลิง และสัญญาณเตือน ระบบสื่อสารและการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต • โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการเดินทางเข้าออกสถานศึกษา เช่น ถนน สะพาน และทางเท้า ตลอดจนการคมนาคมขนส่ง เช่น รถประจำทางและเรือ • อุปกรณ์และการบริการที่สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา
Local Education Group (LEG) (หน่วยงานการศึกษาระดับท้องถิ่น)	เวทีความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในภาคการศึกษาที่ช่วยพัฒนา ดำเนินการ ติดตาม และประเมินแผนภาคการศึกษาในระดับประเทศ และสร้างความมั่นใจว่าทุกฝ่ายจะได้รับรู้ถึง ความคืบหน้า และความท้าทายในภาคส่วนนี้
Resilience (การรู้รับปรับตัว)	ความสามารถของเด็ก ครอบครัว ชุมชน และระบบในการคาดการณ์ ป้องกัน ตั้งรับ ปรับตัว และฟื้นตัวจากสถานการณ์ตึงเครียดและเหตุการณ์สะเทือนขวัญที่ทำให้ไม่สามารถรับ สิกขิณมนุษย์เช่นอย่างเต็มรูปแบบและเท่าเทียม (ดูเพิ่มเติม: ศักยภาพ)
Risk (ความเสี่ยง)	โอกาสที่จะเกิดการสูญเสียแก่ชีวิต การบาดเจ็บ หรือการที่ทรัพย์สินนั้นถูกทำลายหรือเสียหาย อันอาจเกิดขึ้นในระบบ สังคม หรือชุมชนในช่วงเวลานั้น โดยพิจารณาจากความรุนแรง ของภัยอันตราย โอกาสเสี่ยงภัย ความเปราะบาง และศักยภาพในการรับมือ แนวทางการวางแผนที่คำนึงถึงความเสี่ยง จะเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์อันตราย สถานการณ์ ที่สะเทือนขวัญ และสถานการณ์ตึงเครียด โอกาสเสี่ยงภัย ความเปราะบาง และศักยภาพ ในการรับมือกับภัยพิบัติ/สาธารณภัย โดยจะนำยุทธศาสตร์ต่าง ๆ มาช่วยลดความเสี่ยง ของประชากรและระบบต่อภัยอันตราย สถานการณ์ตึงเครียด และสะเทือนขวัญ รวมทั้ง พัฒนาศักยภาพในการป้องกัน การเตรียมความพร้อม และการเผชิญเหตุต่อภัยอันตราย สถานการณ์ที่สะเทือนขวัญ และสถานการณ์ตึงเครียด
School community (ชุมชนในและรอบ ๆ สถานศึกษา)	ชุมชนในและละแวกสถานศึกษา ประกอบไปด้วยนักเรียน เจ้าหน้าที่ และผู้เยี่ยมชมสถานศึกษา ทุกคน รวมถึงชุมชนซึ่งสถานศึกษามีปฏิสัมพันธ์ด้วย ขึ้นอยู่กับบริบทและสภาพแวดล้อม
School safety (ความปลอดภัยในสถานศึกษา)	ความปลอดภัยในสถานศึกษาเมื่อเผชิญกับภัยอันตรายทั้งหมด โดยหลักการนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อปกป้องสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ที่อยู่ในสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการลดความเสี่ยง ที่จะประสบกับอันตราย และคุ้มครองจากภัย ความตาย การบาดเจ็บ และอันตราย ทั้งยัง หมายรวมถึงที่ตั้งที่เหมาะสม การออกแบบและการก่อสร้างสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ของสถานศึกษา การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษา การให้การศึกษาว่าด้วยการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวแก่บุคลากรและนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุน ด้านสุขภาพทางจิตของนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา
Shock (สถานการณ์สะเทือนขวัญ)	ภัยอันตรายหรือปรากฏการณ์ที่สามารถสร้างความเสียหายได้อย่างฉับพลัน หรืออาจเป็น เหตุการณ์ที่ค่อย ๆ เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ จนถึง 'จุดสูงสุด' และกลายเป็นเหตุการณ์รุนแรง
Stress (สถานการณ์ตึงเครียด)	สถานการณ์ตึงเครียด มีลักษณะคล้ายสถานการณ์สะเทือนขวัญ แต่สถานการณ์ตึงเครียดนั้น เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลานาน ซึ่งค่อย ๆ บั่นทอนศักยภาพของระบบตลอดจน เพิ่มความเปราะบางให้คนที่อยู่ภายใต้ระบบ
Vulnerability (ความเปราะบาง)	คุณลักษณะ และสภาวะของชุมชนที่อ่อนแอส่งผลให้เกิดความเสียหายเมื่อได้รับอันตรายจาก สถานการณ์สะเทือนขวัญและตึงเครียด

8. ตัวย่อ

CCA	Climate Change Adaptation	IDP	Internally Displaced People
CSE	Conflict Sensitive Education	IGO	International Governmental Organisation
CSO	Civil Society Organisation	INGO	International Non-governmental Organisation
CSS	Comprehensive School Safety Framework	LEG	Local Education Group
DRR	Disaster Risk Reduction	NGO	National Non-Governmental Organisation
EiE	Education in Emergencies	PTA	Parent-Teacher Association
EMIS	Education Management Information Systems	SDG	Sustainable Development Goals
ESD	Education for Sustainable Development	SEL	Social-Emotional Learning
EWS	Early Warning System	SFDRR	Sendai Framework for Disaster Risk Reduction
GADRRRES	The Global Alliance for Disaster Risk Reduction and Resilience in the Education Sector	SHN	School Health and Nutrition
GBV	Gender-Based Violence	SOP	Standard Operating Procedure
GEDSI	Gender, Disability and Social Inclusion	WASH	Water, Sanitation and Hygiene
ICT	Information and Communication Technology	WISS	Worldwide Initiative for Safe Schools

9. แหล่งอ้างอิง

1. WISS signatory countries include: 28 from the Americas (including 16 Caribbean SIDS), 16 from Asia-Pacific (including 4 Pacific SIDS), 5 from Africa, 5 from Europe and 4 from the Middle East.
2. United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR) (2020). [Words into Action guidelines: Engaging children and youth in disaster risk reduction and resilience building](#).
3. United Nations (UN) (1989). [Convention on the Rights of the Child](#).
4. United Nations (UN) (2015). [2030 Agenda for Sustainable Development](#).
5. United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR) (2015). [Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030](#). See also [Sendai Framework for Disaster Risk Reduction for Children](#).
6. United Nations (UN) (2015). Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). [The Paris Agreement](#).
7. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) (2021). [Education for sustainable development 2030](#).
8. World Health Organization (WHO) (2016). [INSPIRE - Seven Strategies for Ending Violence Against Children](#).
9. Global Coalition to Protect Education from Attack (GCPEA) (2015). [Safe Schools Declaration](#).
10. Inter-agency Network for Education in Emergencies (2010). [Minimum Standards for Education](#).
11. United Nations Children's Fund (UNICEF) (2020). [Core Commitments for Children in Humanitarian Action](#).
12. Child Protection Global Protection Cluster (2019). [Minimum Standards for Child Protection in Humanitarian Action](#).
13. World Health Organization (WHO) (2019). [Health Emergency and Disaster Risk Management Framework](#).
14. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) (2022). [Revision of the 1974 Recommendation concerning education for international understanding, co-operation and peace](#).
15. 0-18 years old (and any older youth still in schools).
16. Overseas Development Institute (ODI) (2017). [Self-recovery from disasters: An interdisciplinary perspective](#). Working Paper 523.
17. UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA) (2016). World Humanitarian Summit – Agenda for Humanity, [World Humanitarian Summit 2016](#) and UNESCO, UNICEF EAPRO et. al. (2015). [Education and Resilience: Nine priority paths for making schools safer and societies more cohesive](#).
18. GADRRRES (2013-present). [School Safety Context Analysis Template & Collection](#).
19. “Structural” refers to the elements of a building that are part of the main load-resisting system (e.g., foundation, pillars, load-bearing walls). “Non-structural” refers to the other elements of the building that are not part of the main load-resisting system, and that can be architectural, mechanical and electrical or other components of the building (e.g., windows and doors, parapets and ornamentation, chimneys, stairs, light fixtures, HVAC equipment, plumbing, water tanks, bookshelves, etc.).

20. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) (2012). [Towards a learning culture of safety and resilience: technical guidance for integrating disaster risk reduction in the school curriculum.](#)
21. For example: “58% of deaths from natural-hazard related disasters occur in the top 30 most fragile states, and the numbers of people affected are often unreported or vastly under reported.” ODI (2018). [When disasters and conflict collide: uncovering the truth.](#)
22. United Nations Children’s Fund (UNICEF) (2016). [Nearly a quarter of the world’s children live in conflict or disaster-stricken countries.](#)
23. CRED (2020). [The Human Cost of Natural Disasters: A Global Perspective.](#)
24. The World Bank (2021). [Population ages 0-14 \(% of total population\) | Data.](#)
25. Save the Children (2019). Intensive Disaster Impacts on Schools in the 21st C. Internal report.
26. Global Coalition to Protect Education Under Attack (2019). [“It is Very Painful to Talk About” Impact of Attacks on Education on Women and Girls.](#)
27. Global Coalition to Protect Education from Attack (2020). [Education Under Attack 2020.](#)
28. Save the Children (2007). [Legacy of disasters. The impact of climate change on children.](#) This estimate is based on data from the International Federation of the Red Cross and Red Crescent Societies World Disasters Report 2006.
29. United Nations Children’s Fund (UNICEF) (2019). [Data and Analytics, Every Child Learns: UNICEF Education Strategy 2019-2030.](#)
30. The World Bank (2019). [Learning Poverty.](#)
31. United Nations Children’s Fund (UNICEF) (2021). [Children’s Climate Risk Index.](#)
32. United Nations Children’s Fund (UNICEF) (2021). [The Climate Crisis Is a Child Rights Crisis: Introducing the Children’s Climate Risk Index](#) and Save the Children (2021). [Born into the Climate Crisis: Why we must act now to secure children’s rights.](#)
33. United Nations Children’s Fund (UNICEF) (2020). [COVID-19 and children - UNICEF data hub.](#)
34. United Nations (UN) (2021). [SDG Indicators.](#) Although distance learning solutions were provided in four out of five countries with school closures, at least 500 million children and youth were excluded from these options, as of early 2021.
35. UNESCO UIS (2021). [Learning poverty.](#) Learning poverty means being unable to read and understand a simple text by age 10.
36. The World Bank (2020). [Realizing the Future of Learning: From Learning Poverty to Learning for Everyone, Everywhere.](#)
37. Boukerche, S. & Mohammed-Roberts, R. (2020). [Fighting infectious diseases: The connection to climate change,](#) World Bank.
38. M. Petal, K. Ronan, G. Ovington, M. Tofac (2019). [Child-centred risk reduction and school safety: An evidence-based practice framework and roadmap.](#) International Journal of Disaster Risk Reduction, Vol. 49, October 2020.
39. World Resources Institute (2022). [Principles for Locally Led Adaptation.](#)
40. U. Bronfenbrenner. Ecological systems theory. In: Vasta R, ed. Annals of Child Development: Vol. 6. London, UK: Jessica Kingsley Publishers; 1989:187–249. and Bronfenbrenner, U. & Morris, P. (2006). [“The Bioecological Model of Human Development”.](#)
41. J. Twigg (2020). [Global School Safety: Collective Impact Evaluation of the GADRRRES](#) and J. Kania and M. Kramer (2011). [Collective impact.](#) Stanford Social Innovation Review.
42. World Economic Forum (2021). [The Global Risks Report 2021.](#)
43. GADRRRES (2014). CSS Targets and Indicators. See [GADRRRES website.](#)
44. United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR) (2016). [Report of the open-ended intergovernmental expert working group on indicators and terminology related to disaster risk reduction,](#) & UNDRR (2020). [Hazard Definition and Classification Review.](#)
45. United Nations Children’s Fund (UNICEF) (2019). [Risk Informed Education Programming for Resilience. Every child learns: UNICEF Education Strategy 2019-2030.](#)
46. J.G. Koppel (2014). [Accountable Global Governance Organizations.](#)
47. Inter-Agency Standing Committee (IASC) (2021). [Guidelines on Working with and for Young People in Humanitarian and Protracted Crises.](#)
48. K. R. Ronan, K. Haynes, B. Towers, E. Alisic, N. Ireland, A. Amri, and M. Petal (2016). [Child-centred disaster risk reduction: Can disaster resilience programs reduce risk and increase the resilience of children and households? The Australian Journal of Emergency Management,](#) 31(3), 49.
49. United Nations Children’s Fund (UNICEF) (2019). [Risk-informed education programming for resilience.](#)
50. U.S. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) (2020). [Disability Inclusion.](#)

Global Alliance for
Disaster Risk Reduction & Resilience
in the Education Sector